

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2006 - 2007

Σταύρος Ιωαννίδης

Άγγελος Τσακανίκας

Νοέμβριος 2007

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κύριε Πρόεδρε
Σας στέλνω για
ενυμέρωση 2 κείμενα
α) Στοιχεία μελέτης για
την επιχειρηματικότητα
β) αρθρογραφία σχετικά με
απόφαση του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου για τη
flexicurity

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η έκθεση για την Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα την περίοδο 2006-2007 αποτελεί την τέταρτη περιοδική έκδοση του IOBE στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο ερευνητικό πρόγραμμα του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου για την Επιχειρηματικότητα (Global Entrepreneurship Monitor). Η έκθεση παρουσιάζει τους βασικούς δείκτες επιχειρηματικότητας που χρησιμοποιεί το GEM, συνοψίζει τα βασικά χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων που εκδηλώθηκε στην Ελλάδα αυτήν την περίοδο, αναλύει το προφίλ του νέου / επίδοξου επιχειρηματία και αποτυπώνει την εξέλιξη του επιπέδου, των προσδοκιών και της δυναμικής των νέων εγχειρημάτων στο εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον. Στις περισσότερες περιπτώσεις και με δεδομένη την επαναληπτικότητα της έρευνας, η σύγκριση με τα προηγούμενα έτη έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, έτσι ώστε να αποτυπωθούν τα σημεία βελτίωσης, υστέρησης ή πιθανών αλλαγών που έχουν συμβεί στο εγχώριο και διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον τη χρονιά που προηγήθηκε. Επιπροσθέτως στη φετινή έκθεση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αντίστοιχης έρευνας στους «ειδικούς». Πρόκειται για τις απόψεις συγκεκριμένων εμπειρογνομόνων από τον χώρο των πανεπιστημίων, των επιχειρήσεων, των φορέων διαμόρφωσης και άσκησης πολιτικής κτλ, οι οποίοι ως γνώστες διαφόρων διαστάσεων του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, συνεισφέρουν με τις εκτιμήσεις τους στην ολοκληρωμένη μελέτη της επιχειρηματικότητας.

Από την έρευνα του GEM στον ενεργό ελληνικό πληθυσμό ηλικίας 18-64 ετών, προκύπτουν τα εξής:

- Κατά το 2006 στην Ελλάδα σχεδόν **το 16%** του πληθυσμού (περίπου 1,1 εκατ. άτομα) όσο περίπου και το 2005, σχετίζεται με κάποιου τύπου επιχειρηματική δραστηριοποίηση είτε αυτή είναι καθιερωμένη, είτε έχει μόλις ξεκινήσει ή πρόκειται να ξεκινήσει σύντομα.
- Διαρθρωτικά, το 8,24% (περίπου 560 χιλ. άτομα) ήταν **Καθιερωμένοι Επιχειρηματίες**, συμμετείχαν δηλαδή στην ιδιοκτησία ολοκλήρου ή μέρους ενός επιχειρηματικού εγχειρήματος το οποίο λειτουργεί για διάστημα τουλάχιστον 42 μηνών. Είναι η 2^η υψηλότερη επίδοση στην Ευρώπη και ερμηνεύεται ως ένα βαθμό από την υψηλή αυτοαπασχόληση στην Ελλάδα.
- Ένα 7,9% του πληθυσμού (περίπου 537 χιλ. άτομα) βρισκόταν το 2006 στα **αρχικά στάδια έναρξης κάποιας επιχειρηματικής δραστηριότητας** (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης), ήταν δηλαδή επίδοξος ή νέος επιχειρηματίας. Πρόκειται για σημαντική – τρίτη κατά σειρά - αύξηση σε σχέση με το 2005 (6,5% το 2005), επίδοση που αποτελεί την 4^η υψηλότερη μεταξύ 21 ευρωπαϊκών χωρών που συμμετέχουν στο GEM το 2006.
- Το 5,6% (περίπου 380 χιλ άτομα) του πληθυσμού, δηλαδή περίπου το 70% των παραπάνω επιχειρηματιών αρχικών σταδίων, ήταν **Επίδοξοι Επιχειρηματίες**. Είχαν δηλαδή κατά το τελευταίο 12-μηνο ξεκινήσει κάποιες προκαταρκτικές ενέργειες στην κατεύθυνση έναρξης ενός νέου εγχειρήματος ή λειτουργούσαν ήδη ένα εγχείρημα το πολύ έως τρεις μήνες. Είναι η 4^η υψηλότερη επίδοση στην Ευρώπη και παρουσιάζει επίσης αύξηση σε σχέση με το 2005 (5,2%).
- Ένα 2,3% (περίπου 156 χιλ. άτομα) είναι **Νέοι Επιχειρηματίες**, ήταν δηλαδή ιδιοκτήτες ή διήυθυναν ένα νέο εγχείρημα που λειτουργούσε για τουλάχιστον τρεις, αλλά όχι περισσότερους από 42 μήνες. Η άνοδος σε σχέση με το 2005 είναι επίσης σημαντική (1,6%) καθώς φαίνεται να ανακόπτεται η πτωτική τάση των προηγούμενων ετών: αρκετοί από τους αυξημένους επίδοξους

επιχειρηματίες των προηγούμενων ετών πράγματι προχώρησαν το 2006 στην υλοποίηση του εγχειρήματός τους.

- Διευρύνεται στο 3,07% του πληθυσμού (περίπου 200 χιλ άτομα) έναντι 2,6% το 2005) το ποσοστό των «**άτυπων επενδυτών**», των ατόμων δηλαδή που έχουν χρηματοδοτήσει με προσωπικά κεφάλαια κατά την τελευταία τριετία ένα εγχείρημα που ξεκίνησε κάποιος άλλος, χωρίς οι ίδιοι να συμμετέχουν στην ιδιοκτησία ή τη διοίκησή του. Η επίδοση αυτή είναι υψηλότερη του **ευρωπαϊκού μέσου όρου (2,76%)**, ενώ και το μέσο ποσό – που εκτιμάται σε 40000 € - έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια και υπερτερεί σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αν και το 2006 φαίνεται να ενισχύεται ο ρόλος των φίλων ή/και συναδέλφων, σταθερά οι άτυποι επενδυτές αποτελούν κυρίως συγγενικό πρόσωπο του επίδοξου / νέου επιχειρηματία.
- Υποχωρεί ελαφρά η **πρόθεση επιχειρηματικότητα**: ένα 14,2% (περίπου 965 χιλ. άτομα) δηλώνει ότι έχει σκοπό να ξεκινήσει κάποιου είδους επιχειρηματική δραστηριοποίηση (συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) εντός της επόμενης τριετίας. Το 2005 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 15,4%, όμως παρά την υποχώρηση, η φετινή επίδοση είναι η 5η υψηλότερη στην Ευρώπη (ευρωπαϊκός μέσος όρος στο 11% περίπου).
- Τέλος, κατά το 2006 ένα ποσοστό της τάξης του 2,7% (περίπου 181 χιλ. άτομα) του ενεργού πληθυσμού δηλώνει ότι διέκοψε, ανέστειλε τη λειτουργία ή παραιτήθηκε από μια επιχείρηση την οποία κατείχε ή/και συμμετείχε στη διοίκησή της. Ο δείκτης **αναστολής της επιχειρηματικής δραστηριότητας** μπορεί να περιορίζεται οριακά έναντι του 2005 (2,9%), εξακολουθεί όμως να **υπερτερεί από το μέσο ευρωπαϊκό (2,1%)**, καθώς συνδέεται με την υψηλότερη επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων: αυξημένος αριθμός επίδοξων / νέων εγχειρημάτων δημιουργεί και περισσότερες αποτυχίες στην αγορά, σχέση που φαίνεται να ισχύει ακόμα εντονότερα σε παγκόσμιο επίπεδο. **Σχεδόν ένας στους τέσσερις πάντως δηλώνει ότι βρήκε άλλη εργασία (το πιθανότερο μισθωτή)**, ενώ σε σχέση με άλλες χώρες, στην Ελλάδα φαίνεται ευκολότερα κάποιος να επιλέγει να αποχωρήσει από την επιχειρηματική δραστηριότητα εφόσον βρει άλλη (μισθωτή) απασχόληση.

Επιχειρηματικότητα ανάγκης και ευκαιρίας

Το θετικό γεγονός της ποσοτικής αύξησης της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων στην Ελλάδα το 2006 συνοδεύεται ωστόσο από απώλειες στην ποιοτική διάσταση που αναφέρεται στα κίνητρά της. Πιο συγκεκριμένα, **το 2006 ενισχύεται η επιχειρηματικότητα ανάγκης**, το ποσοστό των ατόμων δηλαδή που στράφηκαν στην επιχειρηματική δραστηριότητα λόγω έλλειψης άλλων δυνατοτήτων ικανοποιητικής απασχόλησης. Η επιχειρηματικότητα ανάγκης αντιπροσωπεύει το 2006 πάνω από το 20% των εγχειρημάτων που εντόπισε η έρευνα (14,2% το 2005), ενώ περίπου το 1,6% του πληθυσμού δηλώνουν επιχειρηματίες από ανάγκη. Κατά μέσο όρο στην **Ευρώπη το 18,6%** των εγχειρημάτων προέκυψε από ανάγκη, κάτι που σημαίνει ότι η Ελλάδα υπερτερεί σε αυτού του τύπου την επιχειρηματικότητα (**9^η θέση σε 21** ευρωπαϊκές χώρες).

Επομένως ένα μεγάλο μέρος της ανόδου της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων στην Ελλάδα το 2006, οφείλεται σε άνοδο αυτής της επιχειρηματικότητας και όχι της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας. Η τελευταία έχει ως στόχο την αξιοποίηση μιας ευκαιρίας στο ευρύτερο περιβάλλον και χαρακτηρίζεται ως ποιοτικότερη γιατί εκτιμάται ότι έχει μεγαλύτερες δυνατότητες να αποδειχθεί επιτυχής: βασίζεται στη διάγνωση μιας πραγματικής ευκαιρίας και όχι στην έλλειψη άλλων επιλογών για εργασία. **Με μόλις το 63% των εγχειρημάτων του 2006 να έχει ως ξεκάθαρο κίνητρο την ευκαιρία, η Ελλάδα**

δείχνει να υπολείπεται πραγματικών ευκαιριών σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Ειδικά για τους επιχειρηματίες ευκαιρίας διαπιστώνεται ότι κινητήριος μοχλός στην αξιοποίηση της ευκαιρίας που εντόπισαν είναι η αύξηση του προσωπικού τους εισοδήματος τους, ενώ μικρότερο ποσοστό δηλώνει ότι επιθυμεί μεγαλύτερη εργασιακή ανεξαρτησία. Στην Ελλάδα λοιπόν η αντίληψη για την ύπαρξη επιχειρηματικών ευκαιριών υποστηρίζεται περισσότερο από διάθεση έναρξης μιας επιχείρησης στη βάση της τόνωσης του προσωπικού εισοδήματος και λιγότερο από τη δυναμική ή τις προοπτικές που μπορεί να έχει η αξιοποίησή της. Το αντίθετο συμβαίνει όμως στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, όπου κυριαρχεί η ανάγκη μεγαλύτερης ανεξαρτησίας. Επομένως καθοριστικός παράγοντας στην εκδήλωση επιχειρηματικής συμπεριφοράς στην Ελλάδα δεν είναι μόνο ο όγκος των ευκαιριών που υπάρχουν στην ελληνική οικονομία, αλλά και η ίδια η επιθυμία του ατόμου να γίνει επιχειρηματίας και άρα να αναζητήσει πιο προσεκτικά το χώρο στον οποίο θα μπορούσε να δραστηριοποιηθεί επικερδώς. Διαφοροποιείται έτσι σε σχέση με το μέσο ευρωπαϊό επιχειρηματία ευκαιρίας ο οποίος επιθυμεί κυρίως μεγαλύτερη εργασιακή ανεξαρτησία, παρά δείχνει δυσανεκτικότερος από το επίπεδο ζωής που του εξασφαλίζει το τρέχον εισόδημά του.

Η τομεακή διάσταση της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

Τα κλαδικά χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων δεν διαφοροποιούνται το 2006. Σταθερά δύο στα τρία νέα εγχειρήματα στην Ελλάδα έχουν ως τελικό πελάτη τον καταναλωτή. Πρόκειται για την υψηλότερη επίδοση στην Ευρώπη και μία από τις υψηλότερες παγκοσμίως. Η μικρή υποχώρηση σε σχέση με το 70% του 2005 φαίνεται να ωφελεί την κατηγορία των εγχειρημάτων που προσφέρουν Υπηρεσίες σε επιχειρήσεις: η συμμετοχή τους διευρύνεται στο 13% του συνόλου σε σχέση με 8,3% το 2005. Πρόκειται για εγχειρήματα που θεωρητικά απαιτούν έναν μεγαλύτερο βαθμό εξειδίκευσης και τεχνογνωσίας, αλλά και είναι περισσότερο επιθυμητά στη δεξαμενή νέας επιχειρηματικότητας, αφού θεωρείται ότι έχουν μεγαλύτερη επίδραση στη συνολική ανάπτυξη μιας οικονομίας. Συνολικά πάντως το ποσοστό των νέων εγχειρημάτων που σχετίζονται με δραστηριότητες σε κλάδους υψηλής ή μεσαίας τεχνολογίας (κατά ΟΟΣΑ) είναι της τάξης του 7,6% του συνόλου έναντι 8,3% κατά μέσο όρο στην Ευρώπη.

Συνεπώς η «**ρηχότητα**» της νέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, το γεγονός δηλαδή ότι αυτή δεν εκδηλώνεται σε ολόκληρη την «αλυσίδα αξίας» μέχρι το προϊόν στον τελικό καταναλωτή, αλλά μόνο στον έσχατο κρίκο αυτής της αλυσίδας παραμένει ως βασικό χαρακτηριστικό της. Ο κύριος όγκος νέων εγχειρημάτων έχουν μάλλον περιορισμένες δυνατότητες σημαντικής επίδρασης στην οικονομική ανάπτυξη σε όρους απασχόλησης, εξαγωγών, κτλ, ενώ η επικράτηση αυτών των δραστηριοτήτων αποτελεί γνώρισμα κυρίως χωρών με μεσαίο ή χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης.

Ποιοτικά χαρακτηριστικά επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

Ένας στους τρεις επιχειρηματίες αρχικών σταδίων (35%) δηλώνει το 2006 ότι χρησιμοποιεί στην παραγωγή / διάθεση των προϊόντων / υπηρεσιών του **τεχνολογίες / διαδικασίες** που έχουν εμφανιστεί στην ελληνική αγορά μόλις κατά το τελευταίο χρόνο από τη διεξαγωγή της έρευνας. Πρόκειται για τη 2^η υψηλότερη επίδοση παγκοσμίως, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος βρίσκεται στο 11,7%. Είναι γεγονός ότι η υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και άρα η καινοτομία διεργασιών είναι μία παράμετρος όπου διαχρονικά η Ελλάδα εμφανίζει καλή εικόνα: αρκετοί από αυτούς που ξεκινούν ένα νέο εγχείρημα επιλέγουν τις πιο σύγχρονες τεχνολογίες / διαδικασίες για τα

εγχειρήματά τους, στοχεύοντας στην καλύτερη δυνατή τοποθέτησή τους στην αγορά. Συνεπώς η τεχνολογική αναβάθμιση μπορεί να θεωρηθεί ως βασικό συστατικό των νέων εγχειρημάτων που ξεκινούν στην Ελλάδα. Μάλιστα λαμβάνοντας υπόψη ότι η αντίστοιχη μέτρηση στις καθιερωμένες επιχειρήσεις δίνει πολύ ηπιότερη εικόνα, καθώς η πλειονότητα χρησιμοποιεί παλαιότερες τεχνολογικά παραγωγικές διαδικασίες, είναι εξαιρετικά θετικό η επιχειρηματικότητα που εισρέει στην «εθνική δεξαμενή» επιχειρηματικότητας να βελτιώνει σταδιακά το τεχνολογικό προφίλ της, αναβαθμίζοντας τη συνολική επιχειρηματικότητα σε όρους καινοτομίας διεργασιών.

Από την άλλη όμως πλευρά, η **καινοτομία προϊόντος**, είναι εξαιρετικά περιορισμένη, παρά τη βελτίωση το 2006. Μόλις το 11,3% των νέων / επίδοξων εγχειρημάτων (θα) προσφέρει προϊόντα / υπηρεσίες που είναι εντελώς νέα και πρωτοποριακά (μη συνηθισμένα κατά μία έννοια) για όλους τους δυνητικούς πελάτες τους. Αν και πρόκειται για επίδοση σημαντικά βελτιωμένη σε σχέση με το 5,9% του 2005, εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον αντίστοιχο μέσο όρο των ευρωπαϊκών χωρών (13,8%), παρόλο βέβαια που σε όλες τις χώρες τα «συνηθισμένα» εγχειρήματα κυριαρχούν.

Εκτός όμως από την καινοτομία των εγχειρημάτων, σημαντική ποιοτική διάσταση αποτελεί και ο **βαθμός του ανταγωνισμού** που επικρατεί στην αντίστοιχη αγορά. Μόλις το 2,8% των επιχειρηματιών δηλώνει ότι εισέρχεται σε μία πραγματικά νέα αγορά όπου δεν υπάρχει κανένας άλλος ανταγωνιστής έναντι σχεδόν μηδενικού αντίστοιχου ποσοστού το 2005. Η επίδοση αυτή είναι εξαιρετικά χαμηλή καθώς κατά μέσο όρο στην Ευρώπη, περίπου 9% των εγχειρημάτων δεν αντιμετωπίζουν κανέναν ανταγωνιστή (αποτελούν δηλαδή νέες νησίδες αγοράς). Έτσι τελικά τρία στα τέσσερα νέα εγχειρήματα που εμφανίζονται στην Ελλάδα αφορούν σε αγορές στις οποίες υπάρχουν ήδη πολλοί ανταγωνιστές που προσφέρουν παραπλήσια προϊόντα / υπηρεσίες. Αλλά και η είσοδος σε μια αγορά με περιορισμένο ακόμα ανταγωνισμό (λίγοι δηλαδή ανταγωνιστές προσφέρουν τα ίδια προϊόντα / υπηρεσίες) αφορά μόνο το 25% έναντι 34% κατά μέσο όρο στην Ευρώπη.

Εξάλλου ένας νέος συνδυαστικός δείκτης που χρησιμοποιείται το 2006 στο GEM και αφορά στο ποσοστό των νέων εγχειρημάτων που παράγουν ένα προϊόν που εμφανίζεται νέο σε όλους ή μερικούς από τους δυνητικούς πελάτες και ταυτόχρονα λανσάρεται σε μια αγορά με λίγους ή και κανέναν ανταγωνιστή συνοψίζει τις φτωχές επιδόσεις της Ελλάδας. Με μόλις το 5,7% των νέων εγχειρημάτων να πληροί τα παραπάνω κριτήρια, η Ελλάδα εμφανίζει την 4η χαμηλότερη επίδοση στις χώρες του GEM (ευρωπαϊκός μέσος όρος στο 19,6%). Η δυνατότητα επομένως των ελληνικών εγχειρημάτων να δημιουργήσουν μία νέα αγορά, να διευρύνουν τα όριά της και να συμβάλουν στην επέκτασή της, δείχνει πολύ περιορισμένη. **Τα υψηλά επίπεδα καινοτομίας διεργασιών, δεν φαίνεται να δημιουργούν τελικά εξειδίκευση και νησίδες αγοράς, αλλά αποτελούν οριακές βελτιώσεις με στόχο τη μικρή διαφοροποίηση από τον έντονο ανταγωνισμό.**

Κόστος επένδυσης και επίπτωση στην απασχόληση

Το επενδυτικό ύψος των επιχειρηματικών σχεδίων που εντόπισε η έρευνα του GEM αποτελούν ένα μέτρο της οικονομικής βαρύτητάς τους. Σύμφωνα με την έρευνα, τα εγχειρήματα που βρίσκονταν στη φάση της ίδρυσης το 2006 απαιτούσαν ένα κεφάλαιο ύψους κατά μέσο όρο 82000 ευρώ. Τα μισά όμως απαιτούσαν το πολύ έως 50000 ευρώ. Αν και σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά καταγράφεται αύξηση του μέσου απαιτούμενου κεφαλαίου (από 72000 €), όμως και τότε τα μισά εγχειρήματα δεν

ξεπερνούσαν σε ύψος τα 50000 €. Με βάση την αναγωγή στο συνολικό αριθμό νέων / επίδοξων εγχειρημάτων που βρίσκονταν το 2006 στη φάση της έναρξης, εκτιμάται ότι μοχλεύεται ένα συνολικό κεφάλαιο που προσεγγίζει τα 27 δισεκ. ευρώ. Αυτού του ύψους δηλαδή θα ήταν η συνολική κεφαλαιακή εισροή αν πράγματι όλα τα αντίστοιχα εγχειρήματα περνούσαν στη φάση της υλοποίησης.

Εξάλλου, οι επίδοξοι και νέοι επιχειρηματίες καλύπτουν με ίδιους πόρους περίπου τα ¾ της επένδυσης, σε σημαντική άνοδο σε σχέση με το 2005. Παρά δηλαδή τα χαμηλά επιτόκια, οι επίδοξοι και νέοι επιχειρηματίες δεν διαφοροποιούν τη συμπεριφορά τους και εξακολουθούν να χρησιμοποιούν πόρους από την προσωπική τους αποταμίευση ή το στενό οικογενειακό περιβάλλον, παρά να καταφεύγουν σε άλλες μορφές χρηματοδότησης.

Σε ότι αφορά την επίδραση που θα έχουν τα νέα εγχειρήματα στην απασχόληση, το 2006 καταγράφεται σημαντική υποχώρηση των εργοδοτικών εγχειρημάτων. Πιο συγκεκριμένα μόνο το 53% των νέων / επίδοξων επιχειρηματιών δηλώνει ότι (θα) απασχολεί τουλάχιστον ένα ακόμα άτομο είτε κατά την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης, είτε μέσα στην επόμενη πενταετία. Άλλωστε το ότι η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα είναι μια μάλλον «μοναχική» υπόθεση, ως συνέπεια και της υψηλής αυτοαπασχόλησης, επιβεβαιώνεται και το 2006. Περίπου δύο στα τρία νέα / επίδοξα εγχειρήματα που εντοπίστηκαν στην έρευνα (θα) έχουν ως μοναδικό ιδιοκτήτη τον ίδιο τον επίδοξο / νέο επιχειρηματία.

Γενικά στην περίοδο 2003-2006 περίπου το 70% των εγχειρημάτων εντάσσεται στην κατηγορία των «εργοδοτικών» εγχειρημάτων, είχαν δηλαδή κάποια επίπτωση στην απασχόληση, εκτός της μόνιμης απασχόλησης που προσφέρουν στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης. Πρόκειται για μία από τις χαμηλότερες επιδόσεις στην Ευρώπη, κάτι που τελικά σημαίνει ότι η άνοδος της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων που καταγράφεται το 2006 αφορά πρωτίστως αυτοαπασχολούμενους χωρίς προσωπικό. Το γεγονός αυτό ερμηνεύεται ως ένα βαθμό και από την αύξηση των επιχειρηματιών ανάγκης το 2006, οι οποίοι αναμένουν το εγχείρημά τους κυρίως να εξασφαλίσει εργασιακά τους ίδιους, παρά να είναι σε θέση να προσφέρει εργασία σε άλλους.

Επιχειρηματικότητα και δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η άνοδος της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων φαίνεται να αγγίζει το 2006 και τις γυναίκες. Έτσι η γυναικεία επιχειρηματικότητα αυξάνεται, ταχύτερα μάλιστα από την ανδρική, για 2^η συνεχή χρονιά. Τρία στα δέκα εγχειρήματα (έναντι ενός στα τέσσερα το 2005) υλοποιείται από κάποια Ελληνίδα, ενώ συνολικά το 4,69% του ενεργού γυναικείου πληθυσμού (περίπου 160000 γυναίκες) βρίσκεται το 2006 στη φάση έναρξης μιας επιχείρησης. Έτσι η Ελλάδα για πρώτη φορά απομακρύνεται από τις χώρες με τη χαμηλότερη γυναικεία επιχειρηματικότητα, υπερτερώντας μάλιστα του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Από την άλλη πλευρά, η ανάγκη εξακολουθεί να κινητοποιεί περισσότερο τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες: οι γυναίκες εμφανίζουν σταθερά υψηλότερη επιχειρηματικότητα ανάγκης από τους άνδρες.

Ηλικιακά, δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες μεταβολές σε σχέση με το 2005. Πάνω από το 60% των νέων /επίδοξων επιχειρηματιών που εντοπίστηκαν στην έρευνα είναι ηλικίας 25-44 ετών, βρίσκονται δηλαδή σε φάση επαγγελματικής στοχοθέτησης και δημιουργικής ανέλιξης. Η μέση ηλικία του νέου / επίδοξου επιχειρηματία ενισχύεται ελαφρά στα 38 έτη (από 36,5 ετών το 2005), ενώ γενικά στην Ελλάδα η συμμετοχή στην επιχειρηματικότητα από τις μικρότερες ηλικίες είναι πιο περιορισμένη σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Σημειώνεται ωστόσο ότι χαμηλό μέσο όρο ηλικίας εμφανίζουν χώρες με χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο και ανάπτυξη από την Ελλάδα.

Το προφίλ του νέου / επίδοξου επιχειρηματία δεν διαφοροποιείται σημαντικά, ούτε ως προς το μορφωτικό επίπεδο. Ελαφρά υποχωρεί η συμμετοχή των αποφοίτων

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 36% (από 40% το 2005), ενώ η πλειονότητα (54%) διαθέτει απλώς απολυτήριο Λυκείου. Η συμμετοχή αυτής της κατηγορίας των αποφοίτων (δευτεροβάθμια εκπαίδευση) είναι άλλωστε σταθερά από τις υψηλότερες στην Ευρώπη (3^η θέση).

Οι μισοί από τους επιχειρηματίες αρχικών σταδίων που εντοπίστηκαν στην έρευνα το 2006 προέρχονται από το ανώτερο (1/3) εισοδηματικό κλιμάκιο του ελληνικού πληθυσμού και μόνο το 14% προέρχεται από το χαμηλότερο (1/3) εισοδηματικό κλιμάκιο, οι μισοί από τους οποίους μάλιστα είναι επιχειρηματίες ανάγκης. Διαχρονικά η αντίστοιχη διάθρωση είναι σταθερή, με τους μισούς από τους επιχειρηματίες αρχικών σταδίων να προέρχονται από το ανώτερο εισοδηματικό κλιμάκιο της ελληνικής κοινωνίας.

Σε περιφερειακό τέλος επίπεδο – αν και οι σχετικοί δείκτες είναι εξαιρετικά ευμετάβλητοι λόγω χαμηλής στατιστικής επάρκειας των επιμέρους δειγμάτων – την υψηλότερη επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων εμφανίζουν το 2006 τα Ιόνια νησιά και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (15% του αντίστοιχου πληθυσμού), με τις δύο περιφέρειες να παρουσιάζουν διαχρονικά υψηλές επιδόσεις. Διαρθρωτικά πάντως το 2006 περίπου το 37% των νέων / επίδοξων εγχειρημάτων εντοπίζεται στο πολεοδομικό συγκρότημα των Αθηνών.

Επιχειρηματικότητα και προσωπικά χαρακτηριστικά

Η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη στην εξοικείωση με πρότυπα επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Το 32% του εξεταζόμενου πληθυσμού δηλώνει το 2006 ότι γνωρίζει προσωπικά έναν επιχειρηματία που ξεκίνησε τη δραστηριότητά του κατά την πιο πρόσφατη διετία. Η επίδοση αυτή είναι η 4^η χαμηλότερη στην Ευρώπη, δεν συμβαδίζει με την άνοδο της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων και είναι χαμηλότερη από το μακροχρόνιο μέσο όρο της Ελλάδας (34%). Αλλά και η συγκυρία για έναρξη επιχείρησης στην Ελλάδα δεν βελτιώνεται το 2006: μόλις το 22% (5^η χαμηλότερη επίδοση στην Ευρώπη) εκτιμά θα υπάρξουν καλές επιχειρηματικές ευκαιρίες στη χώρα εντός της τρέχουσας περιόδου, τέτοια που θα δικαιολογούσε και μία πιθανή ενεργοποίηση περισσότερων ατόμων προς εκμετάλλευσή τους. Οι εκτιμήσεις για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά χαμηλές πάντως καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2003-2006.

Ταυτόχρονα, οι Έλληνες εξακολουθούν να εμφανίζουν πολύ υψηλά επίπεδα αυτοπεποίθησης, με τους μισούς να θεωρούν ότι διαθέτουν τις γνώσεις και την ικανότητα να ξεκινήσουν μία νέα επιχείρηση. Αν και το 2006 η εκτίμηση αυτή έχει γίνει πιο ήπια, η Ελλάδα βρίσκεται στην 1^η θέση στην Ευρώπη ως προς αυτό το χαρακτηριστικό.

Σταθερά όμως και το 2006 οι Έλληνες είναι παγκόσμιοι πρωταθλητές στον βασικότερο ανασταλτικό παράγοντα μετουσίωσης της υψηλής αυτοπεποίθησης σε επιχειρηματική δραστηριοποίηση. Το 57% (υψηλότερο από όλες τις χώρες του GEM) απαντά και το 2006 ότι ο φόβος της αποτυχίας, θα το απέτρεπε από την έναρξη μιας νέας επιχείρησης. Το ποσοστό αυτό υπεραντισταθμίζει τελικά την αυτοπεποίθηση και περιορίζει τη δυναμική που θα μπορούσε αυτή να έχει στην εκδήλωση επιχειρηματικής συμπεριφοράς.

Τα παραπάνω προσωπικά χαρακτηριστικά διαφοροποιούνται ως ένα βαθμό μεταξύ νέων / επίδοξων επιχειρηματιών, καθιερωμένων επιχειρηματιών και του υπόλοιπου πληθυσμού. Οι επιχειρηματίες αρχικών σταδίων είναι άτομα που φαίνεται να σχετίζονται προσωπικά με άλλους νέους επιχειρηματίες σε βαθμό υψηλότερο από τον υπόλοιπο πληθυσμό, έχουν πολύ υψηλότερο αίσθημα αυτοπεποίθησης και βλέπουν περισσότερες επιχειρηματικές ευκαιρίες στο περιβάλλον τους, όχι όμως σε σημαντικά υψηλότερο βαθμό από τους υπόλοιπους έλληνες, καθώς η απαισιοδοξία είναι διάχυτη.

Από την άλλη πλευρά ο φόβος της αποτυχίας αγγίζει διαστρωματικά όλους, ανεξαρτήτως επιχειρηματικής ή όχι δραστηριοποίησης. Οι καθιερωμένοι επιχειρηματίες τοποθετούνται κάπου ενδιάμεσα, αν και φαίνεται το 2006 να προσεγγίζουν περισσότερο τους μη επιχειρηματίες, παρά τους νέους / επίδοξους επιχειρηματίες. Είναι και αυτοί σίγουροι για τις ικανότητες και τις γνώσεις τους, όμως εντύπωση προκαλεί η πολύ έντονη απαισιοδοξία τους για την επιχειρηματική συγκυρία. Ο δε φόβος για το ενδεχόμενο επιχειρηματικής αποτυχίας, όχι μόνο δεν έχει αμβλυνθεί, αλλά είναι υψηλότερος σε σχέση ακόμα και με τους μη επιχειρηματίες, κάτι που φανερώνει το δύσκολο επιχειρηματικό περιβάλλον, αλλά και το φόβο για το στιγματισμό τους από μία πιθανή επιχειρηματική αποτυχία.

Οι γνώμες των ειδικών: Τα βασικά εμπόδια της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα

Από τη διεξαγωγή έρευνας στους «ειδικούς» εμπειρογνώμονες της επιχειρηματικότητας, προκύπτει μια μάλλον μέτρια εικόνα. Οι επιδόσεις της Ελλάδας σε 18 επιμέρους περιοχές που χαρακτηρίζουν το εθνικό επιχειρηματικό περιβάλλον δεν είναι ικανοποιητικές και παρά την άνοδο της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων τα προηγούμενα έτη, οι ειδικοί παραμένουν το ίδιο απαισιόδοξοι για την κατάσταση στην Ελλάδα. Συνοπτικά, οι Έλληνες ειδικοί φαίνεται να πιστεύουν στις επιχειρηματικές ικανότητες του πληθυσμού και θεωρούν ότι υπάρχει κουλτούρα που υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα. Ταυτόχρονα οι βασικές υποδομές της χώρας διευκολύνουν την εκδήλωση επιχειρηματικότητας, ενώ τα εμπόδια εισόδου στις αγορές είναι σχετικά περιορισμένα. Από την άλλη πλευρά, η Ελλάδα εμφανίζει φτωχές επιδόσεις στις υπόλοιπες κατηγορίες, με χειρότερη την περιοχή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης-κατάρτισης, όπου κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις παγκοσμίως. Επίσης οι ειδικοί φαίνεται να επισημαίνουν τη δύσκαμπτη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, ενώ συγκλίνουν με την άποψη του πληθυσμού για περιορισμένες επιχειρηματικές ευκαιρίες στο ελληνικό περιβάλλον.

Από τη συνθετική ανάλυση των απόψεων των ειδικών εμπειρογνομώνων μπορούν να αναφερθούν τρία βασικά συμπεράσματα:

1^{ov}) Τα γραφειοκρατικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι νεοσύστατες επιχειρήσεις αποτελούν βασικό ανασταλτικό παράγοντα στην εκδήλωση επιχειρηματικής δραστηριοποίησης. Οι χρονοβόρες και κοστοβόρες διαδικασίες που απαιτούνται, το πλήθος των υπηρεσιών που εμπλέκονται, η αδειοδότηση κτλ δρουν αποτρεπτικά στην επιχειρηματική προσπάθεια. Η απλούστευση και επίσπευση των διαδικασιών αποτελεί επομένως ένα σημαντικό βήμα που πρέπει βελτιωθεί ώστε να τονωθεί περισσότερο η άνθηση της επιχειρηματικότητας.

2^{ov}) Σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής, υπάρχει μεν επάρκεια προγραμμάτων και δράσεων προώθησης της επιχειρηματικότητας, ωστόσο η αναποτελεσματικότητα των διαδικασιών και οι αγκυλώσεις των υπηρεσιών υπερακοντίζουν τις θετικές επιδράσεις αυτών των πολιτικών. Η διοχέτευση επομένως περισσότερων πόρων στην προώθηση της επιχειρηματικότητας δεν οδηγεί αυτόματα σε βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αλλά απαιτούνται και πρακτικές διευκολύνσεις στη διεκπεραίωση των απαραίτητων διαδικασιών.

3^{ov}) Η σχέση του εκπαιδευτικού συστήματος με την επιχειρηματικότητα απαιτεί σημαντική βελτίωση σε όλες τις βαθμίδες του. Η παθητική εκμάθηση και η περιορισμένη προσπάθεια για έκφραση μεγαλύτερης δημιουργικότητας, αδυνατίζει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την επιχειρηματικότητα. Η μικρή διάθεση ανάληψης ρίσκου σε συνδυασμό με την κακή εικόνα που προβάλλουν τα ΜΜΕ για τους επιχειρηματίες και μια κοινωνία που δείχνει να φθονεί την επιτυχία, απωθεί

τους νέους από την επιχειρηματικότητα. Αλλά και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι προσπάθειες εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα είναι ακόμα περιορισμένες.

Η σημασία των «έμμεσων» πολιτικών για την προώθηση της ποιοτικής επιχειρηματικότητας

Τα ευρήματα της έρευνας του 2006 αναδεικνύουν ένα κρίσιμο πρόβλημα για την επιχειρηματικότητα: **ενώ η Ελλάδα εμφανίζει μια σημαντική αύξηση του δείκτη Επιχειρηματικότητας Αρχικών Σταδίων για τρίτο συνεχόμενο έτος, η άνοδος αυτή συμβαδίζει με αύξηση της επιχειρηματικότητας ανάγκης σε βάρος της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας.** Ταυτόχρονα καταγράφεται **ανησυχητική στασιμότητα σχεδόν σε όλους τους υπόλοιπους ποιοτικούς δείκτες** που εκτιμά το ερευνητικό πρόγραμμα του GEM. **Το κρίσιμο ζήτημα λοιπόν για την Ελλάδα είναι ο σχεδιασμός ενός πλέγματος πολιτικών που ενισχύουν την ποιοτική επιχειρηματικότητα, προωθούν δηλαδή την καινοτομική πρωτοβουλία και την τεχνολογική αναβάθμιση του επιχειρηματικού αποθέματος.**

Οι ελληνικές κυβερνήσεις έχουν εισαγάγει τα τελευταία χρόνια μια σειρά «άμεσων» πολιτικών για την προώθηση της καινοτομίας, οι οποίες έχουν επανειλημμένα συζητηθεί στις εκθέσεις του IOBE. Ωστόσο, η παρούσα Έκθεση επισημαίνει την αξία και κάποιων «έμμεσων» πολιτικών, οι οποίες ευνοούν την καινοτομικότητα της οικονομίας με έμμεσο τρόπο, ενισχύοντας την ικανότητα απορρόφησης νέας γνώσης από τους επιχειρηματικούς φορείς και την ικανότητά τους να την χρησιμοποιούν δημιουργικά. Ως «έμμεσες» πολιτικές περιγράφονται λοιπόν εκείνες που επιδρούν στην καινοτομικότητα, μολονότι αυτό δεν αποτελεί τον κεντρικό τους στόχο.

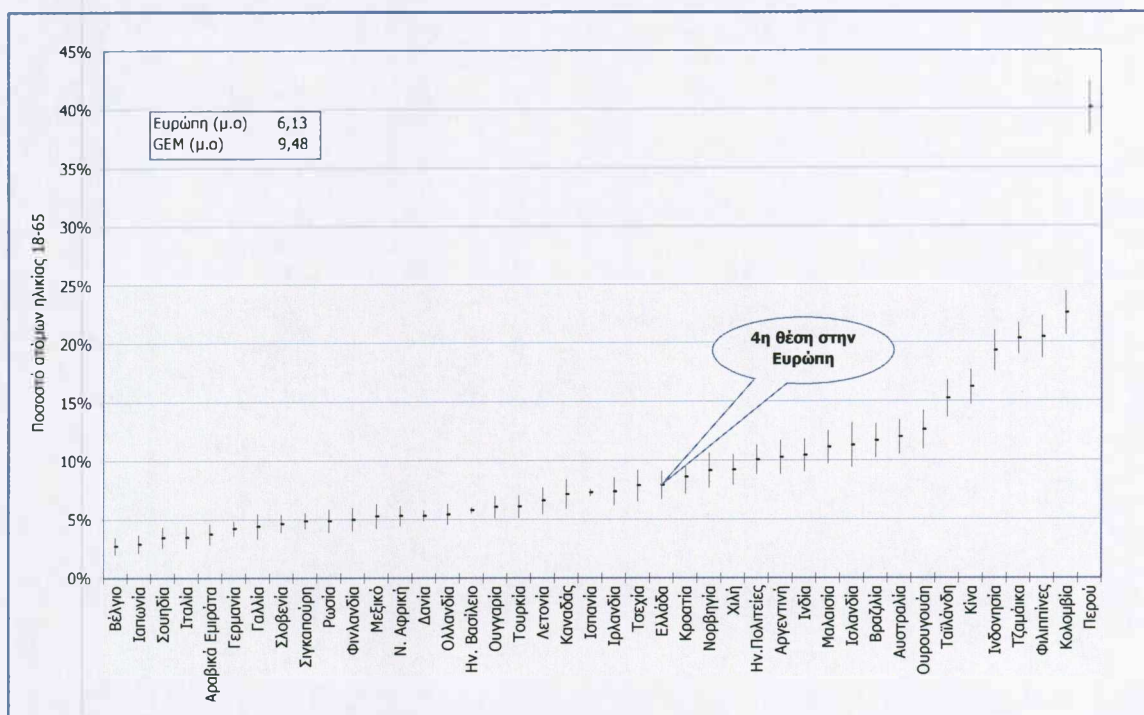
Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα Έκθεση αναλύει τη σημασία πέντε «έμμεσων» πολιτικών: α) την προώθηση της σαφήνειας και της σταθερότητας του φορολογικού πλαισίου, β) την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, γ) τη βελτίωση της ποιότητας και της διαφάνειας της Δημόσιας Διοίκησης, δ) τη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στην επιχειρηματική και την ερευνητική κοινότητα και ε) τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος.

ευρωπαϊκή κατάταξη, αφετέρου επιτρέπει στην Ελλάδα να «κρατήσει» τη θέση της και στην παγκόσμια κατάταξη.

Όπως φανερώνει πάντως το Διάγραμμα 1.1, το 2006 αναπτυσσόμενες χώρες όπως το Περού, η Κολομβία και οι Φιλιππίνες καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις της κατάταξης, εμφανίζοντας την υψηλότερη επιχειρηματικότητα παγκοσμίως, ενώ αναπτυγμένες χώρες (π.χ. Βέλγιο, Ιαπωνία, Σουηδία) βρίσκονται στο κάτω άκρο με χαμηλή επιχειρηματικότητα. Επομένως, αν και στις προηγούμενες έρευνες του GEM, η σχέση του επιπέδου επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων και της οικονομικής ανάπτυξης ήταν μάλλον αμφίσημη (υψηλή επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων σε χώρες με διάφορα επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης), στη φετινή έρευνα προκύπτει μια σαφέστερη διάκριση, τουλάχιστον στα άκρα της κατάταξης. Η οικονομική δυσπραγία εξακολουθεί να αποτελεί κινητήριο μοχλό για την εμφάνιση νέας επιχειρηματικότητας που έχει έντονο τον χαρακτήρα της αυτοαπασχόλησης και του μικρού μεγέθους των αντίστοιχων εγχειρημάτων.

Διάγραμμα 1.1

Ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-64 ετών που εμπλέκεται σε επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων (νέοι και επίδοξοι επιχειρηματίες) ανα χώρα το 2006 (95% διάστημα εμπιστοσύνης)

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

Πίνακας 1.1

*Ποσοστιαία κατανομή της επιχειρηματικής δραστηριότητας αρχικών σταδίων στην
Ευρώπη κατά τομέα*

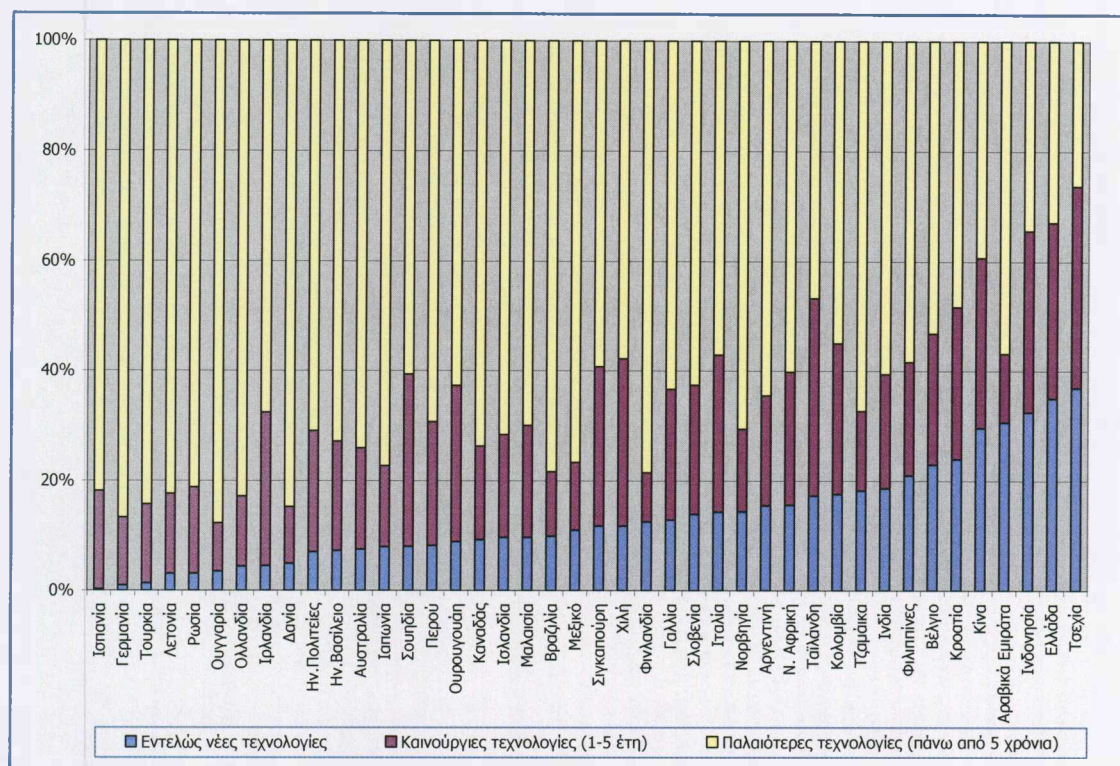
Χώρες	Πρωτογενής δραστηριότητα		Βιομηχανική δραστηριότητα		Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις		Προϊόντα / υπηρεσίες προς καταναλωτές	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ελλάδα	0,6	0,81	21,72	22,96	8,3	12,69	69,37	63,54
Ολλανδία	5,19	3,83	24,41	12,28	28,27	31,91	42,13	51,98
Τουρκία	-	8,02	-	34,4	-	11,96	-	45,62
Γερμανία	3,59	6,93	20,44	23,55	31,23	25,52	44,74	43,99
Ην. Βασίλειο	3,08	0,93	26,89	17,94	31,05	41,4	38,97	39,74
Γαλλία	13,39	15,95	22,1	23,83	21,3	20,74	43,21	39,49
Κροατία	15,26	9,81	46,6	34,26	13,95	16,58	24,19	39,35
Ισλανδία	10,7	8,26	43,21	34,57	18,2	17,91	27,89	39,26
Ισπανία	0	6,4	23,92	29,86	25,6	24,75	50,48	38,98
Ρωσία	-	4,78	-	42,27	-	14,18	-	38,77
Σουηδία	7,71	4,65	18,51	35,12	32,17	22,22	41,6	38,01
Λετονία	9,69	9,38	25,03	34,32	22,46	18,84	42,82	37,46
Νορβηγία	5,52	6,9	27,21	28,23	34,84	29,27	32,43	35,6
Ιταλία	0,95	4,49	23,69	37,52	22,05	22,45	53,31	35,54
Φινλανδία	10	6,33	27,91	35,86	34,89	22,44	27,21	35,38
Δανία	5,93	7,15	23,86	28,23	40,33	30,4	29,87	34,22
Σλοβενία	1,47	1,37	32,21	33,34	36	31,33	30,32	33,95
Ουγγαρία	6	4,13	15,99	37,75	22,56	26,08	55,45	32,03
Ιρλανδία	5,08	5,69	36,41	30,34	27,83	32,08	30,67	31,89
Βέλγιο	7,05	5,26	16,81	39,69	32,16	28,12	43,98	26,93
Τσεχία	-	3,23	-	46,27	-	23,88	-	26,62
Χώρες GEM (μ.ο)	5,31	5,28	24,54	31,63	22,58	18,22	47,56	44,87
Ευρωπαϊκές χώρες (μ.ο)	6,16	5,98	25,80	31,02	27,28	24,53	40,76	38,48
Άλλες χώρες (μ.ο)	3,58	4,66	22,47	32,18	15,87	12,48	58,08	50,69

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων GEM

Στη φετινή έρευνα εισάγεται επιπλέον μια νέα συγκριτική μεταβλητή μέτρησης που αφορά στο ποσοστό των νέων εγχειρημάτων που σχετίζονται με δραστηριότητες σε κλάδους υψηλής ή μεσαίας τεχνολογίας (κατά ΟΟΣΑ). Μόλις το 7,6% των νέων εγχειρημάτων μπορούν να καταταχθούν σε αυτούς τους εντονότερα τεχνολογικούς κλάδους, επίδοση που υστερεί σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο (8,3%) και φέρνει την Ελλάδα στη 12η θέση στην Ευρώπη (ανάμεσα σε 21 χώρες).

Διάγραμμα 1.6

Ποσοστιαία διάρθρωση νέων και επίδοξων επιχειρηματικών εγχειρημάτων: Τι ποσοστό αυτών χρησιμοποιεί νέες τεχνολογίες / διαδικασίες;

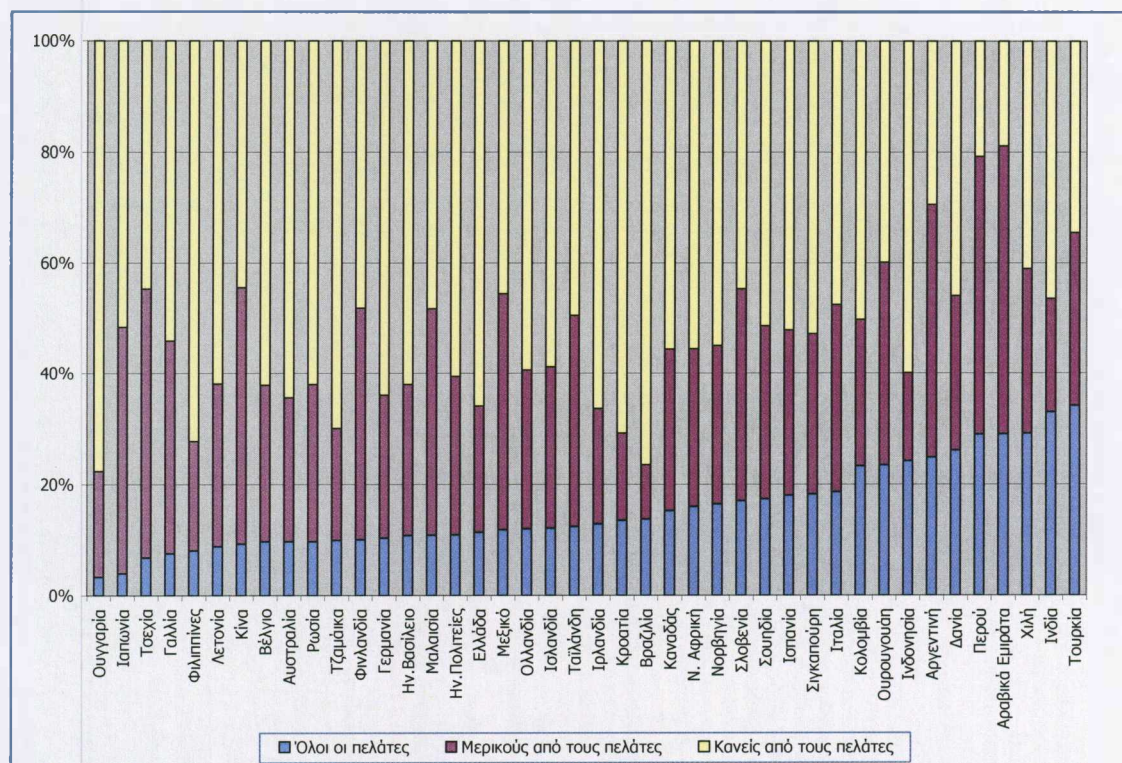
Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

Όπως φαίνεται και από το σχετικό Διάγραμμα όπου αποτυπώνεται η ποσοστιαία διάρθρωση των επιχειρηματικών εγχειρημάτων σε όρους νέας τεχνολογίας, η επίδοση αυτή είναι η 2η υψηλότερη σε όλες τις εξεταζόμενες χώρες του GEM, πίσω μόνο από τη Τσεχία (ευρωπαϊκός μέσος όρος στο 11,7%). Είναι μία παράμετρος όπου σταθερά η Ελλάδα εμφανίζει καλή εικόνα, γεγονός που υποδηλώνει ότι η τεχνολογική αναβάθμιση αποτελεί βασικό συστατικό των νέων εγχειρημάτων που ξεκινούν στην Ελλάδα, τα οποία συμβάλλουν έτσι στην τεχνολογική αναβάθμιση συνολικά της ελληνικής οικονομίας.

Άλλωστε, η αντίστοιχη μέτρηση για την καθιερωμένη επιχειρηματικότητα δείχνει ότι το 60% των υφιστάμενων επιχειρήσεων χρησιμοποιεί τεχνολογίες / διαδικασίες αρκετά παλαιότερες (πάνω από 5 έτη). Επομένως λογίζεται στα θετικά της χώρας το γεγονός ότι η επιχειρηματικότητα που εισρέει στην εθνική δεξαμενή επιχειρηματικότητας συμβάλλει στη σταδιακή αλλαγή του τεχνολογικού προφίλ της.

Διάγραμμα 1.7

Ποσοστιαία διάρθρωση νέων και επίδοξων επιχειρηματικών εγχειρημάτων: Τι ποσοστό αυτών παρέχει προϊόντα / υπηρεσίες που (θα) θεωρούνται νέα και πρωτοποριακά από όλους, μερικούς ή κανέναν από τους δυνητικούς πελάτες

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

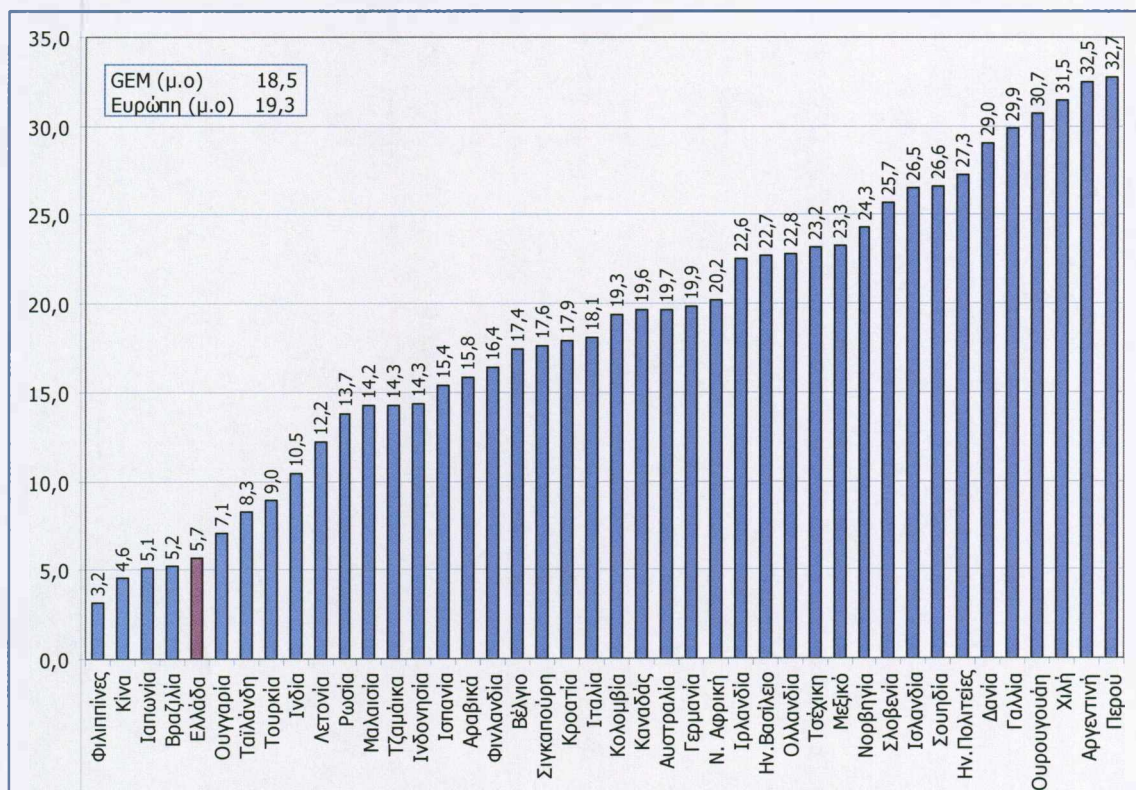
Ωστόσο από την άλλη πλευρά ο **βαθμός καινοτομικότητας** της νέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα υπό την έννοια των προϋποθέσεων για λανσάρισμα στην αγορά πραγματικά μοναδικών νέων προϊόντων είναι εξαιρετικά περιορισμένος. Εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλός σε σχέση με τις άλλες χώρες, ζήτημα που συνδέεται τελικά με την χαμηλή ποιότητα των νέων εγχειρημάτων. Έτσι, μόλις το 11,3% των νέων / επίδοξων επιχειρηματιών θεωρεί ότι τα προϊόντα / υπηρεσίες που (θα) προσφέρουν είναι εντελώς νέα και πρωτοποριακά (μη συνηθισμένα κατά μία έννοια) για όλους τους δυνητικούς πελάτες στους οποίους (θα) απευθύνονται, Πρόκειται για επίδοση σημαντικά βελτιωμένη μεν σε σχέση με το 2005 (ήταν στο 5,9%), αλλά υστερεί σε σχέση με τον αντίστοιχο μέσο όρο των ευρωπαϊκών χωρών (13,8%) και του συνόλου των χωρών του GEM (15.5%).

Στο ίδιο πλαίσιο, το 22% των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων δηλώνει το 2006 ότι το εγχείρημά του συγκεντρώνει κάποια στοιχεία νεωτερισμού και σε μερικούς τουλάχιστον

δημιουργήσουν μία νέα αγορά, να διευρύνουν τα όριά της και να συμβάλουν σε κάποιο βαθμό στην επέκτασή της, είναι πολύ περιορισμένη.

Διάγραμμα 1.9

Ποσοστό σχετικά καινοτομικών νέων και επίδοξων επιχειρηματικών εγχειρημάτων σε αγορές με λίγους ή κανέναν ανταγωνιστή

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

1.6 Ύψος επένδυσης και προοπτικές απασχόλησης

Στην ενότητα αυτή εξετάζονται δύο βασικά χαρακτηριστικά των εγχειρημάτων που συνθέτουν την επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων. Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται το ύψος της επένδυσης και η εκτιμώμενη συνεισφορά αυτών στην απασχόληση. Αναλυτικότερα:

Το επενδυτικό ύψος των επιχειρηματικών σχεδίων που εξετάζονται στο πλαίσιο του GEM αποτελεί ένα μέτρο της οικονομικής βαρύτητας των εγχειρημάτων που ξεκινούν στην Ελλάδα το 2006. Η ανάλυση εδώ επικεντρώνεται ακριβώς σε αυτό το μέγεθος και

Σύμφωνα λοιπόν με την άποψη των «ειδικών», οι επιδόσεις της Ελλάδας στις 18 επιμέρους περιοχές που χαρακτηρίζουν το εθνικό επιχειρηματικό περιβάλλον δεν είναι ικανοποιητικές. Αν και η επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων έχει παρουσιάσει σταθερή αύξηση τα προηγούμενα έτη, σύμφωνα με τις σχετικές μετρήσεις στον πληθυσμό, οι ειδικοί παραμένουν το ίδιο ή και περισσότερο αρνητικοί και απαισιόδοξοι για την κατάσταση στην Ελλάδα στις περισσότερες διαστάσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.1 όπου οι 18 διαστάσεις – περιοχές κατατάσσονται σε φθίνουσα σειρά, με βάση τη θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη, μόλις σε τέσσερις η Ελλάδα βρίσκεται στην πρώτη 20άδα των εξεταζόμενων χωρών.

Πίνακας 3.1

*Η Γνώμη των Ειδικών για το Επιχειρηματικό Περιβάλλον στην Ελλάδα**(βαθμοί της πενταβάθμιας κλίμακας Likert)*

	Μέσος όρος Ελλάδας	Μέσος όρος GEM	Κατάταξη σε GEM (37 χώρες)	Μέσος όρος Ευρώπης	Κατάταξη σε Ευρώπη (17 χώρες)
Επιχειρηματικές ικανότητες	2,81	2,67	12 ^η	2,68	5 ^η
Εμπορική και επαγγελματική υποδομή	3,31	3,36	17 ^η	3,25	10 ^η
Επιχειρηματική κουλτούρα	2,75	2,7	18 ^η	2,83	5 ^η
Χαμηλά εμπόδια εισόδου	2,64	2,89	19 ^η	2,75	13 ^η
Μεταφορά τεχνολογίας	2,28	2,55	22 ^η	2,41	14 ^η
Προστασία πνευματικών δικαιωμάτων	2,58	3,24	22 ^η	2,97	15 ^η
Χρηματοδοτική υποστήριξη	2,55	2,74	23 ^η	2,66	12 ^η
Επιχειρηματικότητα ταχείας ανάπτυξης	2,77	3,09	24 ^η	3,01	12 ^η
Πρόσβαση σε υλικές υποδομές	3,43	3,86	25 ^η	3,75	14 ^η
Αδειοδότηση και φορολογία	1,94	2,52	26 ^η	2,38	13 ^η
Υποστήριξη επιχειρηματικότητας γυναικών	3,12	3,31	26 ^η	3,31	12 ^η
Γρήγορα μεταβαλλόμενες αγορές	2,56	2,76	27 ^η	2,85	12 ^η
Δημόσιες πολιτικές	2,27	2,7	28 ^η	2,6	16 ^η
Κυβερνητικά προγράμματα	2,2	2,78	28 ^η	2,59	16 ^η
Επιχειρηματικά κίνητρα	3,04	3,27	31 ^η	3,43	12 ^η
Επιχειρηματικές ευκαιρίες	2,94	3,28	33 ^η	3,42	14 ^η
Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1,68	2,23	34 ^η	2,14	17 ^η
Τριτοβάθμια και επαγγελματική εκπαίδευση	2,47	2,78	35 ^η	2,87	16 ^η

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

τεχνολογίας δεν φαίνεται να είναι συνεκτική. Η πρόσβαση καινούριων και αναπτυσσόμενων επιχειρήσεων στις νέες τεχνολογίες, χωρίς να είναι ιδιαίτερα ακριβή, είναι χαμηλή σε σχέση με άλλες χώρες, ενώ οι περιορισμένες δυνατότητες της επιστημονικής κοινότητας να μετατρέπει τα αποτελέσματα της έρευνας σε καινοτομικά εμπορικά προϊόντα (24η θέση), έχει ως αποτέλεσμα να μην διαθέτει η Ελλάδα τεχνολογικές επιχειρήσεις παγκόσμιας κλάσης (36η θέση). Οι ειδικοί εντοπίζουν το πρόβλημα της έλλειψης συνεργασίας σε ερευνητικό και τεχνολογικό επίπεδο, καθώς η διαδικασία μεταφοράς τεχνολογίας από πανεπιστήμια σε επιχειρήσεις δεν είναι αποτελεσματική (26η θέση). Παράλληλα επισημαίνεται ότι το υπάρχον επιστημονικό και τεχνολογικό σύστημα δεν υποστηρίζει επαρκώς σοβαρές επιχειρηματικές προσπάθειες που ενσωματώνουν σε μεγαλύτερο βαθμό κάποιες νέες εφαρμογές.

Από την άλλη πλευρά όμως η έρευνα στον πληθυσμό έχει δείξει ότι αρκετά από τα νέα εγχειρήματα που εκδηλώνονται στην Ελλάδα ενσωματώνουν σχετικά πρόσφατες τεχνολογίες στην παραγωγή προϊόντων / παροχή υπηρεσιών. Συνήθως πρόκειται για τεχνολογίες / προϊόντα που έρχονται από το εξωτερικό και αυτό προφανώς επισημαίνουν οι ειδικοί στο σημείο αυτό: την αδυναμία του ελληνικού συστήματος καινοτομίας να δημιουργήσει το ίδιο καινοτομία, εμπορικά αξιοποιήσιμα προϊόντα που ενσωματώνουν ενδεχομένως ερευνητικά αποτελέσματα από τα πανεπιστήμια.

Πίνακας 3.2

Η αξιολόγηση των Ειδικών για την Μεταφοράς τεχνολογίας (βαθμοί της πενταβάθμιας κλίμακας Likert)

	Ελλάδα	Μέσος όρος GEM	Κατάταξη σε GEM (37)	Μέσος όρος Ευρώπης	Κατάταξη σε Ευρώπη (17)
Μεταφορά τεχνολογίας	2,28	2,55	22	2,41	14
Κυβερνητικές επιδοτήσεις σε τεχνολογίες	2,94	2,39	5	2,57	3
Κόστος υιοθέτησης νέας τεχνολογίας	2,23	2,24	19	2,42	13
Πρόσβαση νέων επιχειρήσεων σε τεχνολογία	2,12	2,21	21	2,29	13
Υποστήριξη εμπορευματοποίησης ιδεών	2,23	2,44	24	2,58	14
Μεταφορά τεχνολογίας από ΑΕΙ σε επιχειρήσεις	2,14	2,37	26	2,43	14
Υποστήριξη τεχνολογικών εγχειρημάτων παγκόσμιας κλάσης από την επιστημονική κοινότητα	2,03	2,86	36	3,04	17

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

δεν έχουν πολλαπλασιαστεί ιδιαίτερα τα τελευταία 5 χρόνια (25^η θέση), άποψη που συγκλίνει με τις έρευνες στον πληθυσμό.

Πίνακας 3.3

Η αξιολόγηση των Ειδικών για τα Επιχειρηματικά Κίνητρα (βαθμοί της πενταβάθμιας κλίμακας Likert)

	Ελλάδα	Μέσος όρος GEM	Κατάταξη σε GEM(37)	Μέσος όρος Ευρώπης	Κατάταξη σε Ευρώπη (17)
Επιχειρηματικά κίνητρα	3,04	3,27	31	3,43	12
Επιθυμητή η επιχειρηματική καριέρα	3,17	3,00	12	2,92	5
Η επιχειρηματικότητα ως τρόπος πλουτισμού	3,42	3,37	16	3,19	4
Οι επιχειρηματίες θεωρούνται έξυπνοι και ικανοί	3,28	3,59	29	3,37	11
Σεβασμός και κύρος προς επιχειρηματίες	3,08	3,63	32	3,40	13
Προβολή επιτυχημένων επιχειρήσεων. στα ΜΜΕ	2,31	3,48	36	3,34	17

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM

Η κατηγορία στην οποία όμως οι ειδικοί επισημαίνουν τα περισσότερα προβλήματα, είναι η ευρύτερη περιοχή της εκπαίδευσης, που περιλαμβάνει μάλιστα όλες τις βαθμίδες. Πιο συγκεκριμένα στην **Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** η Ελλάδα καταλαμβάνει την 34^η θέση στο σύνολο των χωρών που συμμετέχουν στο GEM, και στην περιοχή της **Τριτοβάθμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης** την 35^η θέση. Αναλυτικότερα:

Σύμφωνα με τους ειδικούς, οι μαθητές δεν φαίνεται να εξοικειώνονται σε σημαντικό βαθμό στο Δημοτικό/ Γυμνάσιο / Λύκειο με τη λειτουργία της οικονομίας της αγοράς (30^η), ενώ απουσιάζουν μαθήματα που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα και την ίδια την ιδέα ίδρυσης μιας επιχείρησης ή άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας (33^η). Άλλωστε σε έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης²¹, επισημαίνεται ότι στις εκπαιδευτικές αυτές βαθμίδες υπάρχουν ελάχιστα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα, καθώς φαίνεται να μετατίθεται το σχετικό βάρος στην τριτοβάθμια

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Τελική Έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων <<Εκπαίδευση στην Επιχειρηματικότητα>>
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/doc/entrepreneurship_education_final_el.pdf

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

efin@enet.gr

Τούρκοι,
Αιγύπτιοι,
Έλληνες πουλάνε
τα λιμάνια τους

ΣΕΛ. 22

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
2007

Το Ευρωκοινοβούλιο υπερψήφισε την έκθεση Κρίστιενσεν με βάση το δανέζικο πρότυπο, που είναι ανεφάρμοστο στα καθ' ημάς

Δεξιά - Σοσιαλιστές έστρωσαν τον δρόμο στη «flexicurity»

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Του ΚΩΣΤΑ ΜΟΣΧΟΝΑ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε χθες μια «ισορροπημένη» προσέγγιση της περίφημης «flexicurity», η οποία θα μπει για καλή στη ζωή των Ευρωπαίων, δεδομένου ότι είναι ο στόχος όλων σχεδόν των κυβερνήσεων των «27».

Πρόκειται για την έκθεση του Δανού ευρωβουλευτή **Ολε Κρίστιενσεν** (σοσιαλιστική ομάδα), η οποία μπορεί εκ πρώτης όψεως να περιλαμβάνει θετικές πτυχές για τους Ευρωπαίους εργαζόμενους, αλλά σε κράτη-μέλη που διαθέτουν την κατάλληλη κοινωνικοοικονομική υποδομή.

Η διά βίου μάθηση, οι επενδύσεις στην κατάρτιση, ο καθορισμός ελάχιστων δικαιωμάτων για όλους τους εργαζόμενους και άλλες βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η έκθεση που ενέκρινε το Ευρωκοινοβούλιο, αποτελούν «πύργους στην άμμο» στα κράτη-μέλη που δεν έχουν την κατάλληλη υποδομή. Τα βασικά σημεία της θέσης του Ευρωκοινοβουλίου, είναι:

■ Προώθηση σταθερών εργασιακών σχέσεων και

μόνιμες πρακτικές στην αγορά εργασίας,

■ Εφαρμογή ευέλικτων και αξιόπιστων μέτρων που έχουν ως στόχο την καταπολέμηση καταχρηστικών πρακτικών στις εργασιακές σχέσεις,

■ Κατάργηση του κατακερματισμού στην αγορά εργασίας, ενθαρρύνοντας και βελτιώνοντας την ασφάλεια. Όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να διαθέτουν ελάχιστα δικαιώματα, ανεξάρτητα του καθεστώτος εργασίας,

■ Συμφιλίωση της επαγγελματικής και της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής.

■ Προώθηση της ισότητας ευκαιριών για όλους.

■ Δημιουργία και εφαρμογή εθνικών μηχανισμών, σε στενή διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

■ Ανάπτυξη και προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, ενισχύοντας την ασφάλεια της εργασίας κατά τη διάρκεια μεταβολών.

■ Μακροοικονομικό πλαίσιο για μια ισορροπημένη και μόνιμη ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας ποιότητας.

Καταψήφισαν Μασούκα - Παπαδημούλης

□ Από ελληνικής πλευράς, η ευρωβουλευτής **Μαίρη Μασούκα** (ΠΑΣΟΚ) καταψήφισε την έκθεση, προβαίνοντας στην ακόλουθη δήλωση:

«Υπάρχουν περιπτώσεις που οι συμβιβασμοί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι όχι μόνο απαραίτητοι αλλά και ενίοτε εποικοδομητικοί. Η ομάδα του ΠΑΣΟΚ, σπ-

μερα, στήριξε σειρά τροπολογιών που στόχο είχαν την περαιτέρω βελτίωση του κειμένου για τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια των εργαζομένων. Οι τροπολογίες αυτές δυστυχώς δεν εγκρίθηκαν. Θεωρώ, λοιπόν, ότι ο σημερινός συμβιβασμός θα καταστεί η αυριανή στρατηγική ήττα για τον κόσμο της εργασίας. Γι' αυτό και καταψήφισα την έκθεση.

Η πολιτική της ευελιξίας με ασφάλεια χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, γιατί αν σε ένα κράτος-μέλος δεν υπάρχουν υποδομές και συνθήκες ανάλογες του "μοντέλου της Δανίας", τότε είναι βέβαιο ότι η ευελιξία θα υπερισχύσει της ασφάλειας. Η περίπτωση της Ελλάδας θεωρώ ότι, αυτή τη στιγμή, αποτελεί αντιπροσωπευτικό παράδειγμα μιας ετεροβαρούς (υπέρ των εργοδοτών) εφαρμογής αυτής της πολιτικής. Η κυβέρνηση της Ν.Δ. ας μη βιαστεί να πανηγυρίσει για τη δυνατότητα εφαρμογής μιας πολιτικής πλήρους εργασιακής απορρύθμισης. Το εργατικό κίνημα γνωρίζει πολύ καλά τι σημαίνει η έννοια της εργασιακής ευελιξίας και θα την απορρίψει στην πράξη, μαχητικά».

□ Ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ Δ. **Παπαδημούλης**, αιτιολογώντας την αρνητική ψήφο του, τονίζει ότι «παρ' όλες τις προσπάθειες και τις προτάσεις της Ευρωμάδας της Αριστεράς, το Ευρωκοινοβούλιο, με το συμβιβασμό Ευρωδεξιάς-Σοσιαλιστών, υπερψήφισε και υιοθέτησε, παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις, τη βασική φιλοσοφία των νεοφιλελευθέρων προτάσεων της Κομισιόν».

Μαίρη Μασούκα:
Καταψήφισα έναν
συμβιβασμό ήττας

Δημήτρης Παπαδημούλης:
Απέρριψαν τις προτάσεις
της Ευρωαριστεράς

Το δανο-ολλανδικό μοντέλο της ευέλικτης εργασίας και η περίπτωση της Ελλάδας

Του ΧΡΗΣΤΟΥ Α. ΙΩΑΝΝΟΥ

Στις ελληνικές αγορές εργασίας η ευελιξία έχει πολλούς φίλους. Όπως και η ασφάλεια. Όμως μεταξύ τους δεν έχει υπάρξει, ακόμη, δυνατότητα δημόσιας συζήτησης. Και αναζήτησης συνθέσεων για πρακτικές λύσεις στα χνάρια της flexicurity. Που στον δημόσιο ευρωπαϊκό χώρο τροφοδοτεί συζήτηση και μεταρρυθμίσεις με σκοπό αγορές εργασίας με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Είναι, σημειωτέον, μία από τις προτεραιότητες της τρέχουσας (β' εξάμηνο 2007) πορτογαλικής (σοσιαλιστικής/σοσιαλδημοκρατικής) προεδρίας στην Ενωση. Εύλογο είναι το ερώτημα εάν η δανο-ολλανδική προέλευσης flexicurity μπορεί να αφορά χώρες όπως η Ελλάδα. Και αγορές εργασίας όπως οι ελληνικές. Καθώς από άποψη επιδόσεων οι εγχώριες αγορές εργασίας, με υψηλή ανεργία 8%, μακροχρόνια ανεργία 5,5%, ποσοστό απασχόλησης 61%, βρίσκονται εμφανώς στον αντίποδα της δανικής flexicurity, με ανεργία κάτω του 5%, μακροχρόνια ανεργία στο 1%, υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στο 76%. Αντί flexicurity, οι εγχώριες αγορές λειτουργούν, κατά περιοχές στερούμενες είτε την ασφάλεια, είτε την ευελιξία, είτε ταυτόχρονα και τα δύο. Η θέση της Ελλάδας στον αντίποδα της δανικής flexicurity προκύπτει και από τη συστηματικότερη συγκριτική ανάλυση βάσει 15 κριτηρίων/δεικτών ευελιξίας και ασφάλειας.

Η συγκριτική ανάλυση υποδεικνύει τις μεγάλες δυνατότητες (ή τις μεγάλες ανάγκες) βελτιώσεων στις ελληνικές επιδόσεις. Τα περιθώρια βελτιώσεων υπάρχουν. Ακόμη και εάν ο ρεαλιστικός στόχος δεν είναι να προσεγγίσουμε επιδόσεις των «ιδανικών μοντέλων». Καθώς παρεμβάλλονται τα εθνικά συστήματα εργασιακών σχέσεων, οι παραγωγικές δομές και οι θέσεις/ρόλοι των κρατών-μελών της Ενωσης στον διεθνή/ευρωπαϊκό καταμερισμό της εργασίας. Που

αλλάζουν πολύ δυσκολότερα από τις νομοθεσίες κάθε κράτους-μέλους. Η ευκαιρία της flexicurity βρίσκεται στα υπαρκτά μεγάλα περιθώρια βελτιώσεων, τόσο ως προς την ασφάλεια όσο και ως προς την ευελιξία. Ωστε, συγκριτικά, η χώρα από την οριακή θέση της μεταξύ των Νοτιο-ευρωπαϊκών χωρών και των κρατών-μελών της Διεύρυνσης, να μετακινηθεί σε περιοχές θετικότερων επιδόσεων και στην ασφάλεια και στην ευελιξία. Με εισαγωγές ευέλικτης ασφάλειας στις ελληνικές αγορές εργασίας.

Η ευέλικτη ασφάλεια (flexicurity) διαφέρει από την -επί δύο και πλέον δεκαετίες- μονομερή προώθηση της ευελιξίας στις αγορές εργασίας. Δείχνει μετατόπιση πολιτικής. Που δεν προκύπτει από ιδεολογικές αφετηρίες. Αλλά από συγκριτικές εμπειρικές αναλύσεις επιδόσεων στις αγορές εργασίας. Και περιέχει πρακτικές λύσεις. Στόχος της δεν είναι μόνον

Η ευέλικτη ασφάλεια διαφέρει από τη μονομερή προώθηση της ευελιξίας στις αγορές εργασίας.

οι περισσότερες θέσεις εργασίας. Αλλά οι περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Για αυτό στα ποικίλα εθνικά παραδείγματα της δεν είναι μία «φθηνή» πολιτική. Αντιθέτως. Είναι μία «ακριβή» πολιτική. Που επενδύει στο ανθρώπινο κεφάλαιο και στην αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης (ενεργητικών και παθητικών) και των θεσμών της αγοράς εργασίας.

Η ευέλικτη ασφάλεια είναι πρόκληση εμπλουτισμού του κοινωνικού διαλόγου, για ενώσεις επιχειρήσεων και εργαζομένων. Για λύσεις ευελιξίας και ασφάλειας σε υπαρκτά ζητήματα επιχειρήσεων και εργαζομένων, ώστε να καθιστούν αποτελεσματικότερες τις ελληνικές αγορές εργασίας. Όπου προχώρησε στην Ευρώπη η flexicurity, αυτό έγινε μόνον ως κοινό έργο εργατικών και εργοδοτικών ενώσεων. Και, εν συνεχεία, συμφωνιών τους με τις κυβερνήσεις. Προϋποθέτει αποτελεσματική διμερή και εν συνεχεία τριμερή συνεργασία.

* Ο κ. Χρήστος Α. Ιωάννου είναι Οικονομολόγος.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

bg es cs da de et el en fr it lv lt hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

Ευρετήριο < Προηγούμενο Επόμενο > Πλήρες κείμενο

Διαδικασία : **2007/2209(INI)**

>>> Διαδρομή στην ολομέλεια

Διαδρομή του εγγράφου : **A6-0446/2007**

Κείμενα που κατατέθηκαν :

A6-0446/2007

Συζήτηση :

PV 28/11/2007 - 15
CRE 28/11/2007 - 15

Ψηφοφορία :

PV 29/11/2007 - 7.30

Κείμενα που εγκρίθηκαν :

P6_TA(2007)0574

Κείμενα που ενέκρινε το Κοινοβούλιο

Πέμπτη 29 Νοεμβρίου 2007 - Βρυξέλλες

Προσωρινή έκδοση

Κοινές αρχές για την ευελιξία με ασφάλεια

P6_TA-PROV(2007)0574

A6-0446/2007

► Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με τις κοινές αρχές όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια (2007/2209(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Θέσπιση κοινών αρχών όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια: περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας μέσω της ευελιξίας με ασφάλεια" (**COM(2007)0359**),
- έχοντας υπόψη την διερευνητική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο "Ευέλικτη ασφάλεια (διάσταση εσωτερικής ευελιξίας – συλλογικές διαπραγματεύσεις και ο ρόλος του κοινωνικού διαλόγου ως μέσα ρύθμισης και μεταρρύθμισης της αγοράς εργασίας)"⁽¹⁾,
- έχοντας υπόψη τις συστάσεις των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων με τίτλο "Key challenges facing European labour markets: A Joint Analysis of European Social Partners" (οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές αγορές εργασίας) στις 18 Οκτωβρίου 2007,
- έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο "Ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στο συνδυασμό του επαγγελματικού με τον οικογενειακό και τον ιδιωτικό βίο",
- έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο "Απασχόληση των κατηγοριών προτεραιότητας (Στρατηγική της Λισαβόνας)"⁽²⁾,
- έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της εργατικής νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του 21ου αιώνα (**COM(2006)0708**) και το σχετικό ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007⁽³⁾,
- έχοντας υπόψη την έκθεση του ΟΟΣΑ με τίτλο "Employment Outlook 2006: Boosting Jobs and Incomes" (Προοπτικές για την απασχόληση 2006: αύξηση των θέσεων εργασίας και των εισοδημάτων),
- έχοντας υπόψη την έκθεση της ΔΟΕ, του Αυγούστου 2004, με τίτλο "Is a stable workforce good for the economy? - Insights into the tenure - productivity - employment relationship" (Είναι ευνοϊκό για την οικονομία ένα σταθερό εργατικό δυναμικό; Ανάλυση της σχέσης μεταξύ της διάρκειας παραμονής στην ίδια θέση εργασίας, της παραγωγικότητας και της απασχόλησης), η οποία δείχνει ότι υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της διάρκειας παραμονής στην ίδια θέση εργασίας και της παραγωγικότητας,
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση C87 της ΔΟΕ σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την προστασία του συνδικαλιστικού δικαιώματος (1948), τη σύμβαση C98 της ΔΟΕ σχετικά με το συνδικαλιστικό δικαίωμα και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις (1949) και τη σύσταση R198 της ΔΟΕ σχετικά με τις σχέσεις εργασίας (2006),
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία⁽⁴⁾, η οποία απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω ηλικίας στην απασχόληση,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 6ης Σεπτεμβρίου 2006 σχετικά με το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο για το μέλλον⁽⁵⁾, στο οποίο

επαναλαμβάνονται οι κοινές αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ισότητας, αλληλεγγύης, μη διάκρισης και αναδιανομής,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 136 έως 145 της Συνθήκης ΕΚ,
- έχοντας υπόψη τα άρθρα 15, 20 και 27 έως 38 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως το δικαίωμα προστασίας σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης και το δικαίωμα σε δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας,
- έχοντας υπόψη τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου, του Μαΐου 2004, σχετικά με το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής μιας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο "Κοινοτικό Πρόγραμμα της Λισαβόνας: Έκθεση τεχνικής υλοποίησης 2006" (SEC(2006)1379) και την εφαρμογή του στη Στρατηγική της Λισαβόνας,
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τους στόχους της Λισαβόνας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (SEC(2006)0639),
- έχοντας υπόψη τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ατζέντα κοινωνικής πολιτικής (COM(2005)0033),
- έχοντας υπόψη τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα της Λισαβόνας που έχουν παρουσιάσει τα κράτη μέλη,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Η Ευρώπη στον κόσμο: η συμμετοχή της στον παγκόσμιο ανταγωνισμό" (COM(2006)0567),
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση (2005-2008) (COM(2005)0141),
- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, στις 23 και 24 Μαρτίου 2001, στις 22 και 23 Μαρτίου και στις 16 και 17 Ιουνίου 2005 και στις 23 και 24 Μαρτίου 2006,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, την UNICE και την CEEP⁽⁶⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 23ης Μαρτίου 2006 σχετικά με τις δημογραφικές προκλήσεις και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών⁽⁷⁾,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών⁽⁸⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 26ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 96/71/ΕΚ όσον αφορά την απόσπαση εργαζομένων⁽⁹⁾,
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση της ΔΟΕ του 1975 περί διακινούμενων εργαζομένων (συμπληρωματικές διατάξεις),
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση της ΔΟΕ του 1997 περί ιδιωτικών εταιρειών απασχόλησης,
- έχοντας υπόψη την ατζέντα της ΔΟΕ για την αξιοπρεπή εργασία,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Πρώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους: Η συμβολή της Ένωσης στην εφαρμογή της ατζέντας της αξιοπρεπούς εργασίας στον κόσμο" (COM(2006)0249) και το ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 23ης Μαΐου 2007 σχετικά με την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους⁽¹⁰⁾,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 75/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών⁽¹¹⁾,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της

αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης⁽¹²⁾,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισεως ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας⁽¹³⁾,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων⁽¹⁴⁾,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 94/33/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1994, για την προστασία των νέων κατά την εργασία⁽¹⁵⁾,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 94/45/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1994, για τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχείρησης ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους⁽¹⁶⁾,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002⁽¹⁷⁾, για την τροποποίηση της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισεως ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 97/81/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης που συνήφθη από την UNICE, το CEEP και την CES – Παράρτημα: Συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία μερικής απασχόλησης⁽¹⁸⁾,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της ευρωπαϊκής ομάδας εμπειρογνομόνων για τις μεθόδους ευελιξίας με ασφάλεια: μετατροπή των εμποδίων σε στάδια της διαδικασίας, του Ιουνίου 2007,

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 13ης Μαρτίου 2007 σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη: νέα εταιρική σχέση⁽¹⁹⁾,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων, της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας και της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων (A6-0446/2007),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ δεν αποτελεί μόνο οικονομική ένωση, αλλά και κοινότητα κοινών αξιών και ότι, ως εκ τούτου, οποιαδήποτε μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας και της αγοράς εργασίας θα έπρεπε να αντανάκλα τις αξίες αυτές· λαμβάνοντας, επίσης, υπόψη ότι οι βασικές αρχές της εργατικής νομοθεσίας που έχουν αναπτυχθεί εντός της Ευρώπης παραμένουν εν ισχύ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευελιξία με ασφάλεια θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τον διάλογο μεταξύ όλων των κοινωνικών εταίρων και καλή ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των εργοδοτών και των εργαζομένων αφενός και μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας αφετέρου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το εργατικό δίκαιο παρέχει νομική ασφάλεια και προστασία στους εργαζομένους και στους εργοδότες είτε μέσω της νομοθεσίας είτε μέσω των συλλογικών συμφωνιών, είτε μέσω συνδυασμού των δύο αυτών μεθόδων, και ότι οποιεσδήποτε αλλαγές στην εργατική νομοθεσία θα στεφθούν από επιτυχία εάν οι εργαζόμενοι αισθάνονται ασφαλείς· λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι απαιτείται η ενίσχυση των επιπέδων ασφάλειας τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τις επιχειρήσεις, ιδίως στην περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), και ότι η ασφάλεια αυτή εξαρτάται και από τον βαθμό ευκολίας εύρεσης νέας εργασίας· λαμβάνοντας ακόμη υπόψη ότι ο παγκόσμιος ανταγωνισμός και η ταχέως αναπτυσσόμενη τεχνολογία συνεπάγονται ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να προσαρμοστούν ακόμη ταχύτερα,

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευελιξία με ασφάλεια θα πρέπει, συνεπώς, να θεωρείται ισχυρή συνιστώσα του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου που προάγει επιχειρήσεις και εργατικό δυναμικό χαρακτηριζόμενα από ανταγωνιστικότητα και προσαρμοστικότητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο όρος "ευελιξία με ασφάλεια" εγείρει έντονες ανησυχίες μεταξύ ορισμένων ευρωπαϊών εργαζομένων, που εκφράζουν φόβους για αυξημένη εργασιακή ανασφάλεια, καθώς και ότι θα πρέπει, κατά συνέπεια, ο εν λόγω όρος, και οι σταθερές αρχές τις οποίες καλύπτει, να καθορισθούν με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 16% των Ευρωπαίων παραμένει στο μεταίχμιο της φτώχειας και το 10% ζει σε νοικοκυριά χωρίς εργασία, καθώς και ότι είναι ως εκ τούτου απαραίτητο οποιαδήποτε μεταρρύθμιση στη βάση της ευελιξίας με ασφάλεια να βασίζεται σε λεπτομερή εκτίμηση των επιπτώσεων στις ευπαθείς ομάδες και ότι οποιαδήποτε τέτοια μεταρρύθμιση θα πρέπει να αποσκοπεί στην περαιτέρω προαγωγή της κοινωνικής ένταξης χωρίς να θέτει παράλληλα νέες ομάδες σε κίνδυνο,

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση πιθανόν να συνδέεται με την περιορισμένη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας μέσω επενδύσεων στην έρευνα, στην ανάπτυξη και στη διά βίου μάθηση, οι οποίες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια δυναμική αγορά εργασίας,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι στόχος της πρωτοποριακής, καινοτόμου και βασισμένης στη γνώση οικονομίας πρέπει να είναι η εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της στην κορυφή της αλυσίδας αξιών και ότι, για να επιτευχθεί αυτό, χρειάζεται μακροπρόθεσμη απασχόληση και εργατικό δυναμικό με υψηλή ειδικευση και ισχυρά κίνητρα,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας από τους στόχους της ευελιξίας με ασφάλεια είναι να αυξηθεί η προσφορά των θέσεων απασχόλησης στην αγορά εργασίας και, ταυτόχρονα, να καταστούν άτομα και εταιρείες ικανές να αντεπεξέρχονται στις αλλαγές και να αυξηθεί η κινητικότητα στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας και λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να συνδυάζεται με πολιτική δημιουργίας σταθερής και βιώσιμης απασχόλησης και εισοδήματος,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν ακόμη τον κίνδυνο απώλειας παροχών κοινωνικής ασφάλισης,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, για να αποφευχθεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα ήταν ευκαίριο να συμφωνήσουν επί της ελάχιστης κοινής βάσης της εργατικής νομοθεσίας, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι αυτό δεν θα αποτρέπει τα κράτη μέλη από τη θέσπιση ή τη διατήρηση υψηλότερων προδιαγραφών σε περίπτωση που το επιθυμούν,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευελιξία με ασφάλεια συνεπάγεται ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των εργοδοτών, των εργαζομένων, όσων αναζητούν εργασία και των δημόσιων αρχών, και απαιτεί κλίμα εμπιστοσύνης και διαφανή διάλογο μεταξύ των δημόσιων αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων παραγόντων, μέσα στο οποίο άπαντες θα είναι έτοιμοι να αναλάβουν την ευθύνη για τις αλλαγές και να διαμορφώσουν ισορροπημένες δέσμες πολιτικών, με στόχο τη στήριξη της διαδικασίας δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας για όλους, τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση μεροληπτικών πρακτικών σε βάρος ευπαθών ομάδων εργαζομένων, όπως οι μετανάστες, οι νέοι και οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι και τα άτομα με αναπηρία,

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ενώ η προαναφερθείσα ανακοίνωση της Επιτροπής για την ευελιξία με ασφάλεια καθιερώνει την αρχή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, η διατύπωσή της είναι αδύναμη, δεδομένου ότι δεν αμφισβητεί τη βασική ανισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών η οποία παρατηρείται σε σχέση με την πρόσβαση και συμμετοχή στην αγορά εργασίας και τον ισότιμο μερισμό της άμισθης εργασίας,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υψηλή ανεργία και ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω της άρσης των ανισοτήτων που πλήττουν ορισμένες ομάδες εργαζομένων με ανεπαρκή κάλυψη, μέσω της δημιουργίας συνεχώς και περισσότερων θέσεων απασχόλησης και μέσω της προστασίας ενός διευρυμένου πυρήνα δικαιωμάτων για όλους τους εργαζόμενους και της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση,

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μερική απασχόληση, η χαμηλότερη αμοιβή και οι συμβάσεις απασχόλησης ορισμένου χρόνου –οι μεγαλύτεροι παράγοντες κινδύνου που οδηγούν τους εργαζόμενους στη φτώχεια – χαρακτηρίζουν κατά κύριο λόγο τις σχέσεις απασχόλησης των γυναικών,

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής για την ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να χρησιμεύσει ως αφετηρία για πιο ισορροπημένο διάλογο για την ευελιξία με ασφάλεια, λαμβάνοντας δε υπόψη ότι σε μελέτες του ΟΟΣΑ και της ΔΟΕ υποστηρίζεται πολιτική στρατηγική που περιλαμβάνει υψηλά επίπεδα κοινωνικής ασφάλειας με θετικό αντίκτυπο στα ποσοστά αντικατάστασης και παραγωγικότητας, καθώς και ότι η ευρωπαϊκή αντίληψη περί "καλής εργασίας" περιλαμβάνει δικαιώματα και συμμετοχή των εργαζομένων, δίκαιες αμοιβές προστασία της ασφάλειας και της υγείας στους χώρους εργασίας, καθώς και οργάνωση της εργασίας κατά τρόπο φιλικό για την οικογένεια· έχοντας υπόψη ότι αυτά τα δικαιώματα είναι απαραίτητα προκειμένου να αποδεχθούν οι πολίτες την Ευρωπαϊκή Ένωση,

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση του κοινωνικού διαλόγου και των ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, με στόχο τη διασφάλιση ισχυρού ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας,

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ΟΟΣΑ δήλωσε προσφάτως ότι η νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στο συνολικό ποσοστό απασχόλησης και ότι υψηλά ποσοστά αντικατάστασης στις παροχές ανεργίας έχουν θετικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα· λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η ΔΟΕ έχει δείξει ότι υφίσταται θετική σχέση μεταξύ της μονιμότητας στην εργασία και της παραγωγικότητας,

1. πιστεύει ότι η λογική στην οποία στηρίζεται η ολοκληρωμένη προσέγγιση της ευελιξίας με ασφάλεια είναι η ανάγκη να επιτευχθούν οι στόχοι της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισαβόνας, ιδίως δε η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων απασχολήσεων, και ταυτόχρονα να εκσυγχρονισθούν τα ευρωπαϊκά κοινωνικά πρότυπα, γεγονός που απαιτεί πολιτικές που καλύπτουν συγχρόνως την ευελιξία των αγορών εργασίας, την οργάνωση της εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις καθώς και την ασφάλεια: την ασφάλεια της απασχόλησης και την κοινωνική ασφάλεια·

2. αναγνωρίζει ότι, για να επιτύχει στον 21ο αιώνα, η Ευρώπη χρειάζεται καλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό και επιχειρήσεις ικανές να δράττονται χωρίς καθυστέρηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται σε έναν ταχέως εξελισσόμενο κόσμο, με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της καινοτομίας·

3. προσυπογράφει απολύτως το συμπέρασμα ότι η ευελιξία μπορεί να αποβεί προς όφελος τόσο του εργαζομένου όσο και του εργοδότη, και ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση ευπροσάρμοστων και αξιόπιστων συμβατικών ρυθμίσεων περιλαμβανομένων μονίμων συμβάσεων·

4. υπογραμμίζει ότι η ευελιξία με ασφάλεια μπορεί να αποτελέσει πολιτική στρατηγική για τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας και ως τέτοια πρέπει να είναι συνολική και να περιλαμβάνει όλες τις υπάρχουσες πτυχές της πολιτικής για την απασχόληση και της κοινωνικής πολιτικής τόσο σε εθνικό όσο και σε επίπεδο ΕΕ·

5. αναγνωρίζει ότι, εξαιτίας των μεταβολών στα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και το εργατικό δίκαιο, οι επιλογές της Επιτροπής όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια ερμηνεύονται πολύ μονόπλευρα, αφού δεν λαμβάνουν υπόψη το κόστος που συνεπάγονται τα μέτρα αυτά· ζητεί, ως εκ τούτου, από την Επιτροπή να πραγματοποιήσει ανάλυση κόστους-ωφελείας σχετικά με τις εν λόγω μεθόδους· υπενθυμίζει ότι η έννοια της ευελιξίας με ασφάλεια μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή μόνο σε μακροπρόθεσμη βάση·

6. φρονεί ότι η στρατηγική της Ευρώπης για την ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να εξετάσει προσεκτικότερα τις απαιτήσεις της σύγχρονης οικονομίας, τι είδους εργατικό δυναμικό χρειάζονται οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις για να επιτύχουν και ποια είναι τα βασικά εμπόδια· τονίζει ότι οι ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ειδική φύση των επιχειρήσεων που αποτελούνται από ένα άτομο, των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των μικρών επιχειρήσεων παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής προβλέπει την ευελιξία με ασφάλεια μόνο από την άποψη των εργασιακών σχέσεων· ζητεί, συνεπώς, οι δημόσιες πολιτικές που συνδέονται με την ευελιξία με ασφάλεια, να προβλέπουν επαρκείς όρους για τη δημιουργία αυτού του τύπου των επιχειρήσεων, την ανάπτυξή τους και τη μεταφορά τους·

7. διαπιστώνει με μεγάλη ανησυχία ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής, και μάλιστα αναφέρεται στην προαγωγή της ισότητας των φύλων, αλλά αγνοεί παντελώς τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανακοίνωσή της με τίτλο "Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών"· επικρίνει το γεγονός ότι η ισχύουσα νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προαγωγή της ισότητας των φύλων δεν έχει επιτύχει ως τώρα τον σκοπό της και ότι η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των εισοδημάτων των δύο φύλων και η απουσία των προϋποθέσεων για τον συνδυασμό της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, καθώς και δημόσιων παιδικών σταθμών, εξακολουθούν να αποτελούν κεντρικά προβλήματα για τους ευρωπαίους εργαζομένους·

8. τονίζει ότι κατά την εφαρμογή σειράς κοινών κανόνων για την ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου και να λαμβάνονται υπόψη:

- η υπερεκπροσώπηση των γυναικών στις μη τυπικές μορφές εργασίας (συμβάσεις άτυπες, ορισμένου χρόνου, μερικής απασχόλησης) και η ανάγκη για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις εργασιακές πολιτικές·
- η συχνή εναλλαγή μεταξύ δραστηριοτήτων απασχόλησης και φροντίδας εκ μέρους των γυναικών και η ανάγκη της δέουσας προστασίας και κοινωνικών παροχών κατά τις μεταβατικές φάσεις (μέριμνα, οικογενειακές ευθύνες, εκπαίδευση, κατάρτιση και επανακατάρτιση)·
- η ειδική κατάσταση των μόνων γονέων, που είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία γυναίκες·
- η ανάγκη ευελιξίας κατά τη διαπραγμάτευση και την οργάνωση της εργασίας και των ωραρίων εργασίας προκειμένου να συμβιβάζονται ο επαγγελματικός, ο οικογενειακός και ο ιδιωτικός βίος·
- η ανάγκη ευελιξίας στην επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση σε όλα τα μέτρα επανένταξης στην αγορά εργασίας, ακόμη και κατά τις μεταβατικές φάσεις, προκειμένου να συμβιβάζονται ο επαγγελματικός, ο οικογενειακός και ο ιδιωτικός βίος·
- το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την ισότητα των φύλων, ο χάρτης πορείας για την Ισότητα μεταξύ Γυναικών και Ανδρών (2006-2010) και η ανακοίνωση της Επιτροπής για το δημογραφικό μέλλον της Ευρώπης - μετατροπή μιας πρόκλησης σε ευκαιρία (COM(2006) 0571)·

9. φρονεί ότι οι στρατηγικές για την ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να διευκολύνουν την πρόσληψη και να επιτρέπουν την ταχεία αντίδραση στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, να αντιμετωπίζουν αυτά τα προβλήματα επί τη βάσει διαφανούς διαλόγου με όλους τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με τα εθνικά ήθη και τις πρακτικές, όπου ευελιξία και ασφάλεια θα πρέπει να αλληλοενισχύονται, καθώς και βασιζόμενες στην αξιολόγηση των επιπτώσεων·

10. καλεί την Επιτροπή να διατυπώσει πρόταση σχετικά με περιορισμένο αριθμό συνδυασμένων ποιοτικών δεικτών σχετικά με την ποιότητα στην εργασία, ώστε να συμπληρωθούν αυτοί που έχουν ήδη συμφωνηθεί στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, το 2001, των κατευθυντηρίων γραμμών του Λάκεν για την απασχόληση· πιστεύει ότι η Επιτροπή, προκειμένου να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των πολιτικών απασχόλησης, πρέπει επίσης να στηριχθεί σε δείκτες για την επένδυση σε ανθρώπινες δεξιότητες, για τα επίπεδα ανασφάλειας των θέσεων απασχόλησης και των συμβάσεων, καθώς και για τη μετάβαση από άτυπες μορφές εργασίας σε συμβάσεις μόνιμης απασχόλησης·

11. αντιτίθεται στη δημιουργία νέου δείκτη όσον αφορά την "αυστηρότητα της νομοθεσίας για την προστασία της απασχόλησης" όπως προτάθηκε από την Επιτροπή·

12. φρονεί, ωστόσο, ότι ένα από τα προβλήματα της ΕΕ είναι η εξεύρεση κατρητισμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού για τις ανταγωνιστικές και καινοτόμες επιχειρήσεις· τονίζει ότι προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στη δημιουργία ευέλικτης αγοράς εργασίας αυξάνοντας το μορφωτικό επίπεδο και επεκτείνοντας τα προγράμματα κατάρτισης και μετεκπαίδευσης, εφαρμόζοντας ουσιαστικές πολιτικές κατά των διακρίσεων και αίροντας τα εμπόδια για την ένταξη των γυναικών, των μεταναστών, των νέων και των ηλικιωμένων εργαζομένων και άλλων μειονεκτούντων ομάδων στο εργατικό δυναμικό, όπως επίσης καταργώντας τα εμπόδια για την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα και εφαρμόζοντας ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας που επιταχύνουν τη μετάβαση από την προηγούμενη στη νέα θέση εργασίας· υπογραμμίζει τον αποφασιστικό ρόλο των κατρητισμένων και προσαρμόσιμων εργαζομένων και των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και υπενθυμίζει τις νέες μορφές ευελιξίας που προσφέρει η συμφωνία των κοινωνικών εταίρων για την τηλεργασία, τη μερική απασχόληση και την απασχόληση ορισμένου χρόνου· διαφωνεί με τη διάκριση στην οποία προέβη η Επιτροπή μεταξύ εσωτερικών εργαζομένων·

13. προτείνει συνεπώς στο Συμβούλιο να εξετάσει, στο τέλος του 2007, το ενδεχόμενο επίσπευσης της ημερομηνίας για την άρση των μεταβατικών μέτρων που παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από οκτώ νέα κράτη μέλη για την 1η Ιανουαρίου 2009· τονίζει ότι η άρση των εμποδίων στην κινητικότητα στα τέλη του 2008 θα έστειλε σημαντικό πολιτικό μήνυμα επιβεβαιώνοντας τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια, προκειμένου να βελτιώσει τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων·

14. υπενθυμίζει ότι η ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων συνιστά έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει την υποχρέωση να αντιμετωπίζει πολλά ζητήματα σχετικά με τη συμβατότητα των κοινωνικών συστημάτων των κρατών μελών, προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης εφαρμογή αυτής της ελευθερίας με τις καλύτερες συνθήκες για τους εργαζομένους, προς το συμφέρον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και χωρίς να διακυβεύονται τα επιτεύγματα και η ισορροπία των εθνικών κοινωνικών συστημάτων·

15. τονίζει ότι, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, τα κράτη μέλη πρέπει να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειές τους για την ίση μεταχείριση όλων των πολιτών στις διασυνοριακές περιοχές και ότι η εφαρμογή της βέλτιστης πρακτικής απαιτεί τη σύναψη δίκαιων διμερών συμφωνιών με πνεύμα αμοιβαιότητας μεταξύ των κρατών μελών·

16. παρατηρεί ότι η ευελιξία με ασφάλεια θα πρέπει να υποστηρίζει και να υλοποιεί την ισότητα των φύλων με την προώθηση ισότιμης πρόσβασης των γυναικών και των ανδρών σε ποιοτικές θέσεις εργασίας και παρέχοντας δυνατότητες για τον συνδυασμό του εργασιακού και του οικογενειακού βίου, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι τα τρία τέταρτα των νέων θέσεων απασχόλησης που έχουν δημιουργηθεί μετά το 2000 στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν καλυφθεί από γυναίκες, συχνά ήδη κάτω από ευέλικτες και λιγότερο ασφαλείς συμβάσεις εργασίας·

17. προτείνει, για τον λόγο αυτόν, να υιοθετηθεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2007 πιο ισορροπημένη δέσμη κοινών αρχών για την ευελιξία με ασφάλεια, που θα βασίζονται στη δημιουργία ποιοτικής απασχόλησης και στην ενίσχυση των αξιών του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου· θεωρεί ότι οι αρχές αυτές θα έπρεπε να περιλαμβάνουν:

- την προώθηση σταθερών σχέσεων απασχόλησης και βιώσιμης πρακτικής της αγοράς εργασίας·
- δράση υπέρ ευέλικτων και αξιόπιστων συμβατικών ρυθμίσεων και δράση κατά των καταχρηστικών εργασιακών πρακτικών ιδίως στο πλαίσιο ορισμένων άτυπων συμβάσεων,
- καταπολέμηση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας μέσω της προώθησης της ασφάλειας της εργασίας και της βελτίωσης της ασφάλειας των θέσεων απασχόλησης· όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να απολαμβάνουν έναν βασικό πυρήνα δικαιωμάτων ανεξαρτήτως του καθεστώτος απασχόλησής τους,
- προώθηση του συνδυασμού της απασχόλησης και της προσωπικής ή οικογενειακής ζωής καθώς και προώθηση της έννοιας "αξιοπρεπής απασχόληση",
- σύμπραξη μεταξύ κυβέρνησης (σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο), κοινωνικών εταίρων και κοινωνίας των πολιτών για τη διαχείριση των αλλαγών,
- ισότητα των δύο φύλων και προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους,
- σχεδιασμό και έμπρακτη εφαρμογή εθνικών μεθόδων σε στενή συνεννόηση με τους κοινωνικούς εταίρους, σύμφωνα με τα εθνικά ήθη και τις πρακτικές,
- ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων ενισχύοντας την ασφάλεια της μετάβασης με καλύτερη εφαρμογή ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας,
- την ανάγκη ειδικευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού, συνδυάζοντας κατά συνέπεια ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας με την διά βίου μάθηση ώστε να ενισχύεται η απασχολησιμότητα,
- ένα μακροοικονομικό πλαίσιο για ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη και περισσότερη και καλύτερη απασχόληση·

18. υπενθυμίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει ορισμένες αρμοδιότητες στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πολιτικής στο πλαίσιο της αρχής της επικουρικότητας και της αναλογικότητας· υπενθυμίζει στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη ότι φέρουν την ευθύνη της διασφάλισης ορισμένων δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο· υπενθυμίζει επιπλέον ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία συμπληρώνει τους εθνικούς κανόνες για την αγορά εργασίας και αποτελεί σημαντικό στοιχείο όσον αφορά την εγγύηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων·

19. τονίζει τη σπουδαιότητα της αρχής της επικουρικότητας· υπογραμμίζει ότι τα κράτη μέλη χρειάζονται περιθώρια διακριτικής ευχέρειας προκειμένου να εξισορροπούν την ανάγκη για προστασία με την ανάγκη για ευελιξία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις παραδόσεις των αντίστοιχων εθνικών αγορών εργασίας τους·

20. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη νομική κατάσταση των αυτοαπασχολούμενων, των μικρών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, που χαρακτηρίζονται από υψηλό επίπεδο οικονομικής εξάρτησης από τους πελάτες τους, και να εξετάσουν από κοινού τα πλέον κατάλληλα νομοθετικά μέσα για την αύξηση του επιπέδου της κοινωνικής προστασίας τους·

21. τονίζει ότι, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ και όσοι απασχολούνται σε αυτές·

22. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν μπόρεσε να προωθήσει καίριας σημασίας φακέλους για το θέμα της απασχόλησης, πράγμα το οποίο θα συνέβαλε στο να προαχθεί ως θετική έννοια η ευελιξία με ασφάλεια·

23. ζητεί επίσης να δοθεί νέα ώθηση στην καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και της παραοικονομίας, η οποία –αν και σε διαφορετικό

βαθμό στο κάθε κράτος μέλος— ζημιώνει την οικονομία, αφήνει τους εργαζομένους απροστάτευτους, είναι επιζήμια για τους καταναλωτές, μειώνει τα έσοδα από τη φορολογία και οδηγεί σε αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων· ζητεί από την Επιτροπή να καταπολεμήσει την αδήλωτη εργασία κυρίως μέσω αποτελεσματικότερου συντονισμού και διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών επιθεωρήσεων εργασίας ή/και κοινωνικών εταίρων· ζητεί τον εντατικό εθνικό συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, καλεί δε τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν καινοτόμες μεθόδους βάσει δεικτών και κριτηρίων αναφοράς ανά επιχειρηματικό τομέα, ώστε να καταπολεμήσουν τη διάβρωση της φορολογικής βάσης· ζητεί από την Επιτροπή να ενισχύσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας·

24. είναι πεπεισμένο ότι κλίμα εμπιστοσύνης και διαλόγου μπορεί να διαμορφωθεί αποτελεσματικότερα μόνο μέσα από τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερομένων στην προσαρμογή των εθνικών πολιτικών και στην προώθηση ισχυρών συνδικαλιστικών οργανώσεων και συλλογικών συμφωνιών, στο πλαίσιο συμμετοχικού συστήματος για την απασχόληση, στο οποίο υπάρχει υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης και χάρη στο οποίο διασφαλίζεται η ισορροπία· τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης των ελλείψεων όσον αφορά την κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων και την ανάγκη εγγύησης των δικαιωμάτων του συνεταιρίζεσθαι και της εκπροσώπησης τόσο των εργαζομένων όσο και των εργοδοτών· ενθαρρύνει την επέκταση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και του κοινωνικού διαλόγου, σύμφωνα με τα εθνικά ήθη και τις πρακτικές, —περιλαμβανομένου του διασυνοριακού και του κλαδικού διαλόγου— ώστε να περιλαμβάνουν την κατάρτιση, την οργάνωση της εργασίας και ζητήματα που σχετίζονται με την αναδιάρθρωση και τη μετεγκατάσταση·

25. υπενθυμίζει ότι δεν υπάρχει κοινή προσέγγιση όσον αφορά την ευελιξία με ασφάλεια και ότι κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να συνθέτει τα στοιχεία της δικής του αντίληψης περί ευελιξίας με ασφάλεια, βάσει της κατάστασής του και των εθνικών παραδόσεων, εντός του πλαισίου των κοινών αρχών·

26. τονίζει ότι όλα τα μοντέλα ευελιξίας με ασφάλεια πρέπει να βασίζονται σε κοινές αξίες που στηρίζουν το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο· φρονεί ότι οι απαιτήσεις για την ευελιξία και την ασφάλεια αλληλοενισχύονται και ότι η ευελιξία με ασφάλεια επιτρέπει στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους να προσαρμόζονται δεόντως στη νέα διεθνή κατάσταση, με έντονο ανταγωνισμό από τις αναδυόμενες οικονομίες, διατηρώντας παράλληλα μια υψηλού επιπέδου κοινωνική προστασία, κοινωνική ασφάλιση και επιδόματα ανεργίας, προστασία της υγείας και της ασφάλειας, ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας και ευκαιρίες κατάρτισης / διά βίου μάθησης, καθώς και ένα σύγχρονο και διαφανές σύστημα εργατικής νομοθεσίας· επιπλέον, επισημαίνει τη σημασία της διενέργειας τακτικών και αποτελεσματικών συλλογικών διαπραγματεύσεων που μπορούν να επιτευχθούν με τη συμμετοχή ισχυρών και αντιπροσωπευτικών κοινωνικών εταίρων· τονίζει την ανάγκη παροχών πρόνοιας ευρείας κάλυψης και την ανάγκη καθολικής πρόσβασης σε καλής ποιότητας υπηρεσίες, όπως σε υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτώμενων ατόμων· τονίζει, περαιτέρω, ότι η εξασφάλιση παρόμοιων επιπέδων κοινωνικής προστασίας μπορεί να στηρίξει την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και τις διαρθρωτικές αλλαγές, ενισχύοντας την προθυμία ανάληψης κινδύνων· τονίζει ότι καλά σχεδιασμένα συστήματα προστασίας της απασχόλησης παρέχουν στις επιχειρήσεις τα κίνητρα να επενδύουν στις δεξιότητες των εργαζομένων και να αναζητούν καινοτόμους και παραγωγικούς τρόπους αναδιάρθρωσης, ενισχύοντας ως εκ τούτου την εσωτερική ευελιξία και την προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων·

27. καλεί την Επιτροπή να προωθήσει την ανάπτυξη των τεσσάρων στοιχείων πολιτικής που ορίζονται στην ανακοίνωσή της, δηλαδή των ευπροσάρμοστων και αξιόπιστων συμβατικών ρυθμίσεων, των γενικών στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση, των ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας και των σύγχρονων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και να εξετάσει την ευελιξία με ασφάλεια εντός του ευρύτερου πλαισίου του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου·

28. επισημαίνει ότι η καταπολέμηση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας θα περιλαμβάνει την παροχή πυρήνα βασικών δικαιωμάτων σε όλους τους εργαζομένους, ανεξαρτήτως του ειδικού καθεστώτος απασχόλησής τους, στα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνονται η ίση μεταχείριση, η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και διατάξεις για τον χρόνο εργασίας/ανάπαυσης, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της συνδικαλιστικής εκπροσώπησης, η προστασία από άδικες απολύσεις, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και η συλλογική δράση· υπογραμμίζει δε τη σημασία της πρόσβασης στην κατάρτιση καθώς και τη συνεχή προστασία των κεκτημένων δικαιωμάτων καλύπτοντας περιόδους εκπαίδευσης και κατάρτισης και βελτιωμένες ευκαιρίες φροντίδας, διατηρώντας, κατά τη διάρκεια των αλλαγών στην επαγγελματική ζωή από τη μία σύμβαση στην άλλη και από την εξαρτημένη στην αυτόνομη εργασία, βασικά κοινωνικά δικαιώματα όπως το δικαίωμα στη σύνταξη, στην κατάρτιση και στο επίδομα ανεργίας· υπενθυμίζει ότι τα βασικά δικαιώματα και η εργατική νομοθεσία παρέχουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης, επαρκείς μισθολογικές συνθήκες και κοινωνική προστασία που οδηγούν στη διασφάλιση των ελάχιστων προϋποθέσεων για μια αξιοπρεπή ζωή·

29. τονίζει την ανάγκη θέσπισης πολιτικών που θα αποτρέπουν την εκμετάλλευση των εργαζομένων λόγω συσσώρευσης άτυπων συμβάσεων εργασίας, που δεν εμπεριέχουν τα ίδια δικαιώματα με τις συμβάσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης· ζητεί να εμμένει και μελλοντικά η κοινοτική πολιτική για την απασχόληση στο κλασικό πρότυπο της σύμβασης εργασίας πλήρους απασχόλησης αορίστου χρόνου που αποτελεί τη βάση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας των κρατών μελών·

30. τονίζει την ανάγκη θέσπισης προληπτικών και συνοδευτικών μέτρων για την αντιμετώπιση της επαναλαμβανόμενης συσσώρευσης άτυπων συμβάσεων εργασίας·

31. ζητεί τη δημιουργία ολοκληρωμένων συστημάτων διά βίου μάθησης, με ιδιαίτερη έμφαση στους εργαζομένους με άτυπες συμβάσεις εργασίας· ζητεί από τα κράτη μέλη να επικεντρώσουν τις στρατηγικές τους στους τομείς όπου παρατηρούνται αδυναμίες σε εθνικό επίπεδο και να προβούν σε κατάλληλες επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, καθώς και να διασφαλίσουν τη βελτίωση των επιδόσεων των δημόσιων αρχών και των επιχειρήσεων· ζητεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι όλοι θα έχουν δικαίωμα και πρόσβαση στην κατάρτιση που απευθύνεται σε όλους·

32. ζητεί την ενίσχυση των συστημάτων εργασιακών σχέσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την επίτευξη και την εφαρμογή

πολιτικών ευελιξίας με ασφάλεια που θα είναι ισορροπημένες και θα παρέχουν στις εταιρείες το σωστό είδος ευελιξίας, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι θα αποκλείεται ο αθέμιτος ανταγωνισμός σε βάρος των εργασιακών συνθηκών.

33. αναγνωρίζει ανεπιφύλακτα όσα οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν ήδη επιτύχει οικειοθελώς στον κοινωνικό τομέα και τις ενθαρρύνει να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο· υποστηρίζει την καλομελετημένη πρωτοβουλία της Επιτροπής, που σκοπεύει να διατηρήσει την υποχρέωση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων σε εθελοντική βάση και έτσι να αποτραπεί επίσης και η δημιουργία πρόσθετης γραφειοκρατίας·

34. τονίζει την ανάγκη, οι επιχειρήσεις να προβλέπουν τις αλλαγές και τις απαιτήσεις τους σε ανθρώπινους πόρους, προκειμένου να σχεδιάζουν τα εσωτερικά προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης των εργαζομένων τους·

35. υπενθυμίζει ότι οι υπεργολάβοι, οι νέοι εργαζόμενοι και οι προσωρινοί εργαζόμενοι είναι εργαζόμενοι για τους οποίους η ευελιξία ενέχει πιθανότητα υψηλότερου κινδύνου, όπως μαρτυρά το υψηλό ποσοστό ατυχημάτων αυτών των κατηγοριών εργαζομένων·

36. θεωρεί ότι η δια βίου μάθηση πρέπει να αντιμετωπίζει τις διαφορές στην προσφορά ευκαιριών μεταξύ των εργαζομένων και πρέπει να αρχίζει στα πρώτα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος· είναι της γνώμης ότι ο αναλφαβητισμός και η άγνοια των πλέον στοιχειωδών γνώσεων αριθμητικής πρέπει να καταπολεμηθούν και τα επίπεδα προσόντων για όλους τους αποφοίτους να βελτιωθούν, αρχής γενομένης από τα πρώτα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος·

37. ζητεί από τους κοινωνικούς εταίρους και τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών να προωθήσουν τη διά βίου μάθηση· ζητεί, επιπροσθέτως, από τα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να αυξήσουν τις επενδύσεις τους στη διά βίου μάθηση·

38. τονίζει τη σημασία του έβδομου προγράμματος-πλασιού δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (2007-2013) για τη δημιουργία νέων και καλύτερων εταιρειών που θα προαγάγουν την Ευρώπη της γνώσης·

39. επισημαίνει την αποτελεσματικότητα καινοτόμων μορφών οργάνωσης της εργασίας, όπως οι οργανισμοί μάθησης, οι πολυδεξιότητες και η εναλλαγή στις θέσεις εργασίας μέσω κατάρτισης προσφερόμενης από εργοδότες, πρωτοβουλίες κλαδικών ταμείων, την περιφερειακή αναπτυξιακή βοήθεια και τις ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας, οι οποίες στηρίζουν μια αλληλέγγυα αγορά εργασίας·

40. είναι πεπεισμένο για τη σημασία της ενθάρρυνσης των σταθερών σχέσεων απασχόλησης μέσω της βελτίωσης της οργάνωσης της εργασίας και της ποιότητας των σχέσεων στον χώρο εργασίας, βασισμένων στην εμπιστοσύνη και στο διάλογο· είναι επιπλέον πεπεισμένο ότι το εργατικό δίκαιο, οι σύγχρονες μορφές διά βίου μάθησης, τα βιώσιμα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και μία αποτελεσματική και αποδοτική πολιτική για την αγορά εργασίας εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης·

41. υπενθυμίζει τη σημασία των αποτελεσματικών ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, περιλαμβανομένης της παροχής συμβουλών και της καθοδήγησης, της μετεκπαίδευσης και της αρωγής για την κινητικότητα, ώστε να συντομεύεται ο χρόνος μετάβασης από μια θέση εργασίας στην επόμενη, και των συστημάτων πρόνοιας που θα πρέπει να παροτρύνουν ενεργά τους ανθρώπους να αναζητούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης, ενθαρρύνοντας παράλληλα την προθυμία για αλλαγές, περιορίζοντας τις απώλειες εισοδήματος και παρέχοντας ευκαιρίες εκπαίδευσης·

42. τονίζει την ανάγκη διευκόλυνσης της κινητικότητας, μέσω της ανάπτυξης μεθόδων ανοδικής κινητικότητας, προκειμένου να καταστεί ευκολότερη για τους εργαζομένους η μετακίνηση σε πιο ασφαλή, σταθερή και υψηλής ειδίκευσης απασχόληση, καθώς και μέσω της προώθησης της αναγνώρισης των δεξιοτήτων και των προσόντων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια περιόδων επίσημης εκπαίδευσης, καθώς και ανεπίσημης και άτυπης μάθησης όπως καθορίζονται στο προαναφερθέν έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τους στόχους της Λισαβόνας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση·

43. υπενθυμίζει το δικαίωμα πρόσβασης στη διά βίου μάθηση, και την αναγνώριση και τη δυνατότητα μεταβίβασης της επίσημης, μη επίσημης και ανεπίσημης εκπαίδευσης και των ικανοτήτων που είναι παράγοντες αποφασιστικής σημασίας στο να παράσχουν τη δυνατότητα στα άτομα να μετακινούνται από τη μία εργασία σε άλλη και από καθεστώς ανεργίας ή μη εργασιακή δραστηριότητα σε απασχόληση, αφού αυτά αποτελούν στοιχεία τα οποία βελτιώνουν τις ευκαιρίες τους για απασχόληση·

44. καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μέτρα για την προώθηση της ισότιμης πρόσβασης των ανδρών και των γυναικών στην ποιοτική απασχόληση, τα οποία θα είναι σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύμφωνο για την ισότητα των φύλων και την ανακοίνωση για το δημογραφικό μέλλον της Ευρώπης· καλεί τα κράτη μέλη να κλείσουν το υφιστάμενο μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων·

45. επισημαίνει ότι οι γυναίκες και οι άνδρες δεν έχουν το ίδιο σημείο εκκίνησης στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα από πλευράς ισχύος, ούτε στην κατανομή της άμισθης εργασίας·

46. υπογραμμίζει τη σημασία της συνεκτίμησης όλων των πτυχών της ευελιξίας, συμπεριλαμβανομένης της ευελιξίας της οργάνωσης εργασίας και του χρόνου εργασίας, ιδίως μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών· τονίζει ότι είναι απαραίτητο να διαπραγματευθούν οι κοινωνικοί εταίροι ρυθμίσεις για τον χρόνο εργασίας επαρκώς ευέλικτες ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες των εργοδοτών και των εργαζομένων και να παρέχεται η δυνατότητα στους ανθρώπους να συνδυάζουν τον εργασιακό με τον οικογενειακό και προσωπικό βίο·

47. καλεί τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους να περιορίσουν τις πολιτικές τους όσον αφορά την πρόωρη συνταξιοδότηση των

εργαζομένων και να προβούν σε ρυθμίσεις για τη στήριξη της ευέλικτης συνταξιοδότησης των ηλικιωμένων εργαζομένων μέσω της μερικής σύνταξης, της συναπασχόλησης και παρόμοιων συστημάτων που προωθούν την ενεργό συμμετοχή του γηράσκοντος εργατικού δυναμικού και μπορούν να προάγουν την ένταξη των ηλικιωμένων εργαζομένων στην αγορά εργασίας·

48. υπενθυμίζει στα κράτη μέλη ότι, για να μεταφραστεί η ευελιξία με ασφάλεια σε υψηλότερη συνολική απασχόληση, απαιτείται ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον, η δε στρατηγική για την ευελιξία με ασφάλεια πρέπει να περιλαμβάνει βελτιωμένο συντονισμό των μακροοικονομικών πολιτικών και των δημόσιων δαπανών υπέρ της ευφούς μεγέθυνσης, με μετατόπιση των δαπανών προς τις προτεραιότητες της Λισαβόνας·

49. υπενθυμίζει στην Επιτροπή την ανάγκη να παρέχει στο Κοινοβούλιο τον απαραίτητο χρόνο –και εν πάση περιπτώσει τουλάχιστον πέντε μήνες– για να επιτελεί τον συμβουλευτικό του ρόλο·

50. θεωρεί ότι οι κοινές αρχές της ευελιξίας με ασφάλεια θα έπρεπε να θεωρούνται οριζόντιο θέμα από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη εντός του πλαισίου της στρατηγικής της Λισαβόνας· ζητεί την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, ώστε να καταστεί δυνατή η συνεκτίμηση πτυχών της ευελιξίας με ασφάλεια, καθώς επίσης την ενσωμάτωση, στην ετήσια κοινή έκθεση για την απασχόληση, ειδικού κεφαλαίου όσον αφορά την ποιότητα και την ισχύ του κοινωνικού διαλόγου· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να φροντίσουν για την αποτελεσματικότερη συμμετοχή του Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων, καθώς και των κοινωνικών εταίρων, σύμφωνα με τα εθνικά ήθη και την εθνική πρακτική, στην εφαρμογή και την παρακολούθηση της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, περιλαμβανομένης της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, ώστε να βελτιστοποιηθεί η αποδοτικότητα των εν λόγω πολιτικών· επισημαίνει ότι τα μέτρα που εμπίπτουν στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, περιλαμβανομένης της ευελιξίας με ασφάλεια, είναι επιλέξιμα για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ιδίως τα μέτρα περί κατάρτισης και ενεργού αγοράς εργασίας· καλεί δε τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου συμβάλλουν στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και σε στρατηγικές της ευελιξίας με ασφάλεια·

51. καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Επιτροπή να ορίσουν μεγάλοπνοη ατζέντα μεταρρυθμίσεων για την κοινωνική μεταρρύθμιση, τόσο σε κοινοτικό, όσο και σε εθνικό επίπεδο· καλεί επιπλέον τα θεσμικά όργανα να διαμορφώσουν, από κοινού με το Κοινοβούλιο, όραμα για το μέλλον της κοινωνικής Ευρώπης· επισημαίνει, ως εκ τούτου, ότι για να ενισχυθεί η ανάπτυξη και να βελτιωθούν τα επίπεδα της απασχόλησης και η ποιότητα της εργασίας, πρέπει να κατοχυρωθούν τα κοινωνικά δικαιώματα και η κοινωνική προστασία, που είναι βαθιά ριζωμένα στην ευρωπαϊκή παράδοση· τονίζει ότι η κοινωνική Ευρώπη, σε συνδυασμό με μεγάλοπνοες εθνικές μεταρρυθμίσεις για την προώθηση περισσότερης απασχόλησης, θα προσφέρει κατά τον τρόπο αυτόν πραγματική προστιθέμενη αξία για τους εργαζόμενους και τους πολίτες, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της· πιστεύει ότι μόνο μια εσωτερική αγορά που θα αντισταθμίζει την οικονομική ελευθερία με κοινωνικά δικαιώματα μπορεί να κερδίσει τη στήριξη των πολιτών της·

52. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Απασχόλησης, καθώς και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών και των υποψήφιων προς ένταξη χωρών·

(1) ΕΕ C 256, 27.10.2007, σ. 108.

(2) ΕΕ C 256, 27.10.2007, σ. 93.

(3) Κείμενα που εγκρίθηκαν, **P6_TA(2007)0339**.

(4) ΕΕ L 303, 2.12.2000, σ. 16.

(5) ΕΕ C 305 E, 14.12.2006, σ. 141.

(6) ΕΕ L 175, 10.7.1999, σ. 43.

(7) ΕΕ C 292 E, 1.12.2006, σ. 131.

(8) ΕΕ L 18, 21.1.1997, σ. 1.

(9) ΕΕ C 313 E, 20.12.2006, σ. 452.

(10) Κείμενα που εγκρίθηκαν, **P6_TA(2007)0206**.

(11) ΕΕ L 45, 19.2.1975, σ. 19.

(12) ΕΕ L 204, 26.7.2006, σ. 23.

(13) ΕΕ L 39, 14.2.1976, σ. 40.

(14) ΕΕ L 348, 28.11.1992, σ. 1.

(15) ΕΕ L 216, 20.8.1994, σ. 12.

(16) ΕΕ L 254, 30.9.1994, σ. 64.

(17) ΕΕ L 269, 5.10.2002, σ. 15.

(18) ΕΕ L 14, 20.1.1998, σ. 9.

(19) Κείμενα που εγκρίθηκαν, **P6_TA(2007)0062**.